

1952. Στο παλιό κοινοτικό κτίριο (βακούφ'κο), στο μαγαζί του Αποστόλη

**ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΔΗΓΟΥΝ
ΤΗ ΡΑΧΟΥΛΑ ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΑΦΑΝΙΣΜΟ
ΣΕΛ. 6-7**

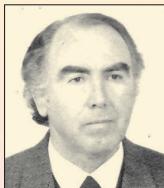
ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Θεονικά

ΕΤΟΣ 28ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 119 - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021
ΕΚΛΙΛΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ
Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Απομνημονεύματα Μακρυγιάννη

"Μπάρμπα-Γιάννη Μακρυγιάννη πάρε μαύρο γιαταγάνι, κι έλα στη ζωή μας πίσω, το στραβό να κάμεις ίσο"

Νίκος Γκάτσος

Γράφει ο Λάμπρος
Γριβέλλας

lampgriv@gmail.com

Ο Μακρυγιάννης έζησε σε μια μεταβατική εποχή της ελληνικής ιστορίας. Κατά τη διάρκεια του αγώνα για την απελευθέρωση (1821-1829) στην Ελλάδα κυριαρχούσαν τα καπετανάτα και οι κοτσαμπάσηδες, που πάντα βρίσκονταν σε φανερή ή συγκαλυμμένη διαμάχη μεταξύ τους για την εξουσία. Η διατροφή και η μισθοδοσία των ατάκτων που απάρτιζαν τα καπετανάτα

καθώς και η πλεονεξία των καπεταναίων και των κοτσαμπάσηδων έπεφταν ολοκληρωτικά στις πλάτες του φτωχού λαού.

Ο Γιάννης Μακρυγιάννης (το πραγματικό όνομά του ήταν Γιάννης Τριανταφύλλου και τον ονόμασαν "Μακρυγιάννη" γιατί ήταν ψηλός στο ανάστημα), προερχόμενος από πάμφωτη οικογένεια του Λιδωρικού, κατατρεγμένη από τους Τούρκους, μυήθηκε νεαρός ακόμα (23 ετών) στη Φιλική Εταιρεία. Όντας χαρακτήρας ευθύς και συνεπής, είχε βαθιά συναίσθηση του έργου που

Συνέχεια στην 3η σελ.

1. Λάμπρου Γριβέλλα: "Απομνημονεύματα Μακρυγιάννη"σελ. 1-3
2. Νίκου Παλάντζα: "Τα Θεσσαλικά Άγραφα στην επανάσταση του 1821"1-4
3. Γιώργου Κατσιούλα: "Τα Σκιαδικά"1-4
4. Παναγώτη Κατσιούλα: "Ο Πατροκοσμάς και οι προφητείες του"1-4
5. Γιώργου Κλήμου: "Η Κοίμηση της Θεοτόκου"1-3
6. Άγγελου Ζαχαρόπουλου: "Το σύνδρομο της μοιρολατρείας"1-4
7. Βασίλη Καραγιάννη: "Το προξενίο"1-5
8. Σούλας Τόσκα-Κάμπα: "Τα υψωμένα δένδρα"1-5
9. Μάρκου Παππά: "Η Ηλιοβασιλευμα" (ποίημα)2
10. Κοινωνικά-Συνδρομές-Προσφορές στη μήνη αγαπημένων προσώπων2
11. Τα προβήματα οδηγούν τη Ραχούλα στον αφανισμό6-7
12. Εθνικός Διατροφικός Οδηγός: Κατανάλωση γευμάτων7
13. Ιστορικές σελίδες8
14. Παρμενίωνα Μπάλου: "Ο γύφτικος γάμος που δεν έγινε" (Διήγημα)9
15. Ας ξαναγίνουμε παιδιά (Παιδική ποίηση)10
16. Ο Παλιός (ψευδώνυμο): "Ο άνθρωπος με το μόνιμο χαμόγελο" (Διήγημα)10
17. Λάμπρου Γριβέλλα: "Το φεγγαρόφωτο" (Διήγημα)11
18. Ρούλας Λύρου: "Λαϊκές παραδόσεις για τον κούκο"11
19. "Ως άνθος μαραίνεται και ως όναρ παρέρχεται" (Χρονογράφημα)12
20. Τα πανηγύρια του καλοκαιριού12
21. Αναμνηστικές φωτογραφίες12

Τα Θεσσαλικά Άγραφα στην επανάσταση του 1821

Τη χρονιά που διανύουμε (1821), η σκέψη μας στρέφεται στη μεγάλη επέτειο που εορτάζουμε, την επέτειο των διακοσίων χρόνων από τη Ελληνική Επανάσταση. Όχι βέβαια, γιατί το μέγα εκείνο γεγονός έχει ανάγκη τις δίκες μας τιμητικές εκδηλώσεις και τους επετειακούς πανηγυρισμούς, καθώς ο Γρηγόριος Θεολόγος γράφει προς το φίλο του Μ. Βασιλειο: "...η θάλασσα δεν έχει ανάγκη τα ποτάμια που χύνονται σ' αυτήν". Προφανώς, όχι, αλλά εμείς έχουμε αφ' ενός την ανάγκη να σκύψουμε στις ρίζες από τις οποίες υψώθηκε το δένδρο της λευτεριάς, γιατί εμείς, κλαδάκια, θα λέγαμε, στο ίδιο δένδρο,

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΤΑ "ΣΚΙΑΔΙΚΑ" Η πρώτη οργανωμένη φοιτητική εξέγερση Μάης του 1859

Μετά την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό, οι Έλληνες δεν άργησαν να προσαρμοστούν στην ευρωπαϊκή ενδυμασία. Στις μεγάλες πόλεις, και κυρίως στην πρωτεύουσα, πέταξαν τη φουστανέλα και το φέσι και φόρεσαν ευρωπαϊκά ενδύματα, τα λεγόμενα "φράγκικα": ψηλό καπέλο το χειμώνα και

Συνέχεια στην 4η σελ.

Η Κοίμηση της Θεοτόκου

Κυρίαρχη εικόνα στις μονές μας και στους ναούς μας, τόσο κατά την είσοδό μας όσο και κατά την έξοδό μας απ' αυτούς, είναι η μορφή της Παναγίας μας. Εισερχόμενοι την αντικρίζουμε στο βάθος της κεντρικής κόγχης του Αγίου Βήματος σε προτομή, ως την Πλατυτέρα των Ουρανών, να μας ευλογεί και εξερχόμενοι την αντικρίζουμε στη δυτική πλευρά με τη γνωστή παράσταση "Η Κοίμηση της Θεοτόκου".

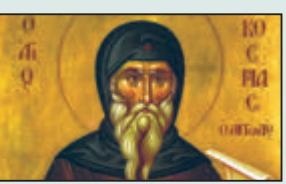

Εμείς, σήμερα, στη σημαντικότερη Συνέχεια στην 3η σελ.

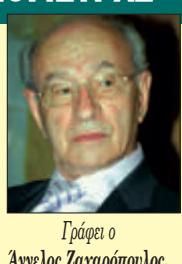

Ο πατρο-Κοσμάς και οι προφητείες του Ο Κοσμάς ο Αιτωλός, που ο απλός λαός τον αποκαλούσε από αγάπιτο "Πατροκοσμά" (πατέρα Κοσμά) είναι ο νεότερος προφήτης του Ελληνισμού. Είναι ιεραπόστολος, εθναπόστολος, προφήτης και διαφωτιστής του υπόδουλου Γένους. Ήταν άνδρας με ευρεία μόρφωση και διορατικότητα και αφέρωσε τη ζωή του στην αφύπνιση του Γένους και ιδιαίτερα της ορεινής Ελλάδας. στα

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΤΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΣΤΡΑΣ

Μία μερίδα συνανθρώπων μας διακατέχεται από το "σύνδρομο της μοιρολογίστρας".

Αρέσκονται να πάζουν το ρόλο των τυμπανιστών κινδύνων και να ξεστομίζουν τα "πονευμένα λόγια τα μεγάλα". Δεν βλέπουν την ώρα να τους δείρουν για να ενταχθούν στο μαρτυρολόγιο. Εσπιάζουν την προσοχή τους μόνο στα αρνητικά στημένα κάθε θέματος και αρέσκονται να τα προβάλλουν μέσα από μεγεθυντικό φακό. Όσο για τα θετικά στημένα, αυτά προτιμούν να τα αγνοούν, να τα απο-

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΝΕΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗ ΖΩΗ Προξενίο · Σεβάσματα · Γάμος · Τοκετός · Βαπτίσια

Ο γάμος είναι ένας ιερός και άρρενος θεσμός, από αρχαιοτάτων χρόνων, ο οποίος αποβλέπει στην ένωση δύο νεαρών ετερόφυλων ανθρώπων (άρρην και θήλυ) οι οποίοι ελεύθερα αποφάσισαν τη δημιουργία οικογένειας και την απόκτηση απογόνων και κληρονόμων των περιουσιακών στοιχείων. Για να γίνει ο γάμος μεταξύ δύο νέων των παλαιά χρόνια στα μέρη μας, όπως και γενικότερα στην Ελλάδα, έπρεπε να προηγηθεί το προ-

Συνέχεια στην 5η σελ.

Τα "υψωμένα δένδρα"

Από το βιβλίο της "Λαογραφικά Αργιθέας Αγράφων"

Στην περιοχή των Αγράφων συναντάμε ελάχιστα πλέον "υψωμένα δένδρα", ενώ παλαιότερα υπήρχαν αρκετά και, σύμφωνα με την πίστη των κατοίκων, διασφάλιζαν το χωριό από διάφορες επιδρομές και φυσικές καταστροφές. Τα υψωμένα δένδρα θεωρούνταν ιερά και δεν επιτρεπόταν σε κανέναν να τα κόψει. Σήμερα υπάρχουν σαν τοπωνύμια και σε κάποιο μέρος αυτά τα δένδρα λέγεται πως τα ευλόγησε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Η ονομασία προέρχεται

Συνέχεια στην 4η σελ.

Μια σωτήρια κίνηση για τους ηλικιωμένους!!!

Ω, φύλοι ογδοντάρηδες, φύλοι αγαπημένοι, είν' η καρδιά μου ολόκληρη χαρά πλημμυρισμένη.... Χαρά γιατί σας ομιλώ έχοντας να συστήσω μία σωτηρία "κίνηση" κι όλους μας να βοηθήσω. Με την άδεια σας βέβαια τη συμβουλή μου δίνω κι από τα βάθη της ψυχής εκθύμως την προτείνω: Πρωί που θα ξυπνήσετε και πριν το ρόφημα σας Γυμναστική, παρακαλώ, βάλτε στο πρόγραμμα σας. Γυμνάσατε, κουνήσατε τα χέρια, τα ποδάρια, το στέρνο, τα οπίσθια, τους μυς σας, τα οστάρια, μα πιο πολλή σας κίνηση κάντε στην κεφαλή σας και θα 'χετε ωφέλεια μεγάλη στη ζωή σας !!!!! Ένα μυαλό στην κεφαλή, χρόνια εκεί κλεισμένο, κάτι παθάνει, φύλοι μου, κι είν' "λασκαρισμένο". Όμως με τις κινήσεις μας, εκείνες στο κεφάλι, θα επανέλθει παρευθύς στη θέση του και πάλι... Άλλοιμονο σε όποιονε κεφάλι δεν κουνάει, και με τη "λάσκα" στο μυαλό τι κάνει, δε νογάει... Γνωστό μας γέρο είδα χθες μ' αγύμναστο κεφάλι και μου 'πε κάτι πράγματα, που μούρθε παραζάλη... Εμβρόντητος τα άκουγα τα παρανοϊκά του, μετρώντας τη διαστέλευση, που έχουν τα μυαλά του... Το τι μου είπε ακριβώς δεν θα αποκαλύψω, γιατί σε θλίψη αμέτρητη όλους σας θα βυθίσω... Έτσι καθώς τον άκουγα χώλια στο νου μου βάνω, κι αμέσως μια ερώτηση σκέπτομαι να του κάνω: - Καλέ μου φύλε, κούνησες ποτέ σου το κεφάλι· - Αυτό το κάνουν οι χαζοί, που είναι κάποιοι άλλοι !!! Το φύλο αποχαιρέτησα με πόνο και με θλίψη παρακαλώντας το Θεό επάνω του να σκύψει... Να την κουνάμε, αδελφοί, πάντα την κεφαλή μας, γιατί αλλιώς αλί, αλί, αλί και τρισαλί μας !!!

Θεοφάνης Παπαχαντζής

Ο μπαχατίσις με τους μαργαρίτες

1. Εχές τελέσθηκε στο Μητροπολιτικό ναό θεία λειτουργία χοροπηδούντος του αρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου! Το σωστό: **χοροπαταύντος**.
2. Και μόλις οι αστυνομικές δυνάμεις έφτασαν στον τόπο του εγκλήματος, ο **νεκρός** ήταν ήδη **πεθαμένος**. (νεκρός και πεθαμένος είναι ταυτόσημες λέξεις).
3. Κάτσε να σου πω ένα **γεγονότο!** Το σωστό: **γεγονός**.
4. Να πιούμε στην **υγεία** του αείμνηστου Μανόλη Αγγελόπουλου! Το σωστό: Να πιούμε στη **μνήμη**...
5. Τρεις είναι οι τραυματίες. Ο νεκρός και άλλοι δύο! Ο νεκρός δεν συμπεριλαμβάνεται στους τραυματίες!).
6. Να ξεχωρίσει επιτέλους η **μύγα** από στάρι! Το σωστό: **η ήρα**

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΜΟΡΦΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ

ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούλας

τηλ. 6976777462

Λάμπρος Α. Γριβέλης

τηλ. 2441020480

Βασίπης Χ. Καραγάννης

τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

M. Αθεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

Για τους μικρούς μας φύλους

Ηλιοβασίλεμα

'Ενα σύννεφο καράβι,
κόκκινο, φωτιά,
με φορτίο χλιες φλόγες,
πάει για το νοτιά.

Πάει σιγά με τ' αεράκι,
το ταρακουνά,
και κοντεύει να το ρίξει
πάνω στα βουνά.

Ξαφνικά, δυο τρεις φλογίτσες
πέφτουν στην πλαγιά,
πο πο θα καεί το δάσος!
λένε τα παιδιά.

Απ' την αγωνία σπίθες
βγάζουν οι ματιές,
ευτυχώς έδυσ' ο ήλιος,
σβήσαν οι φωτιές.

Μάρκος Παππάς

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ. (03/06 /2021 - 06/09/2021)

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΡΙΖΟΣ (646)	20
ΒΑΪΟΣ ΘΕΑΚΟΣ (648)	20
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΝΤΙΝΟΥ - ΜΕΛΙΣΣΑ (649)	20
ΦΩΤΗΣ ΚΑΡΛΑΦΤΗΣ (650)	20
ΒΑΣΙΛΗΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ (651)	10
ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΑΚΟΣ (652)	40
ΕΛΣΗ ΣΑΡΑΤΣΗ (653)	20
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΓΚΑ (654)	20
ΦΩΤΗΣ ΚΟΡΚΟΝΤΖΕΛΟΣ (655)	15
ΘΕΑΝΩ ΚΩΣΤΙΚΑ (656)	20
ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ ΚΩΣΤΗ (657)	20
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΟΥΚΗΣ (658)	20
ΝΙΚΗ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ (659)	50
ΚΩΣΤΑΣ ΜΗΤΡΑΣ (660)	30
ΚΩΣΤΑΣ Χ. ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ (661)	20
ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΡΙΒΕΛΛΑΣ (662)	20
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΖΑΧΑΡΗΣ (663)	20
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Α. ΖΑΧΑΡΗΣ (664)	20
ΚΑΣΣΙΑΝΗ ΝΤΟΥΛΑ - ΚΩΣΤΑΚΟΥ (665)	30
ΚΩΣΤΑΣ ΔΕΡΜΑΤΑΣ (667)	20
ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΓΡΥΜΠΟΓΙΑΝΝΗΣ (668)	20
ΒΑΪΟΣ Β. ΒΡΕΚΟΣ (671)	60
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΡΑΝΤΟΣ (672)	20
ΕΛΕΝΗ ΓΡΙΒΕΛΛΑ (673)	40
ΑΛΙΚΗ ΔΑΡΟΛΙΑ - ΓΡΥΜΠΟΓΙΑΝΝΗ (674)	20
ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΟΛΔΑΣΗΣ (675)	20
ΒΑΓΓΕΛΗΣ Χ. ΖΑΧΑΡΗΣ (676)	50

Έδω γελάμε Ανέκδοτο

Ποιος γράφει τα τραγούδια!!!

Περνάει ένας τύπος έξω από ένα μαγαζί που πουλάει ωδικά πτηνά και βλέπει ένα κλουβί με δύο καναρίνια, από τα οποία το ένα κελαπδάει υπέροχα. Μαγεμένος από το άκουσμα της μελωδίας, μπαίνει γρήγορα στο μαγαζί και ρωτάει πόσο κάνει το καναρίνι για να το αγοράσει. Του λέει ο καταστηματάρχης:
- Τα δύο καναρίνια σ' αυτό το κλουβί πάνε πακέτο. Δώσε διακόσια ευρώ και πάρτα και τα δύο.
- Μα, τι να τα κάμω και τα δύο μαζί; Εγώ αυτό που κελαπδάει θέλω μόνο.
- Ναι, αλλά το άλλο γράφει τα τραγούδια! απαντά ο καταστηματάρχης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιτυχίες

- Η Ελένη Νασιάκου του Αθανασίου έλαβε το πτυχίο της Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Επιτυχόντες στις Πανελλαδικές Εξετάσεις

- Επειδή τα ονόματα των επιτυχόντων στις φετινές Πανελλαδικές Εξετάσεις δεν δημοσιεύτηκαν στον τύπο, παρακαλούμε, όσοι ενδιαφέρεστε, να μας τα ανακοινώσετε για το επόμενο φύλλο

Γεννήσεις

- Ο Δημήτρης Κων/νου Μήτρας και η Μαριάνα Αμούντζια στις 12/11/2020 απέκτησαν δίδυμα αγοράκια.

- Η Γιάννα Τσαπάκη - κόρη της Ελένης Γ. Κομπούρα - απέκτησε κοριτσάκι.

Να τους ζήσουν!

Βαπτίσεις

- Ο Αλέξανδρος Παπαδημητρίου και η Ελένη Κ. Σιάκου βάπτισαν στις 28 Αυγούστου το αγοράκι τους στη Μεταμόρφωση Ιτάμου και του έδωσαν το όνομα **Κωνσταντίνος**.

Γάμοι

- Ο Μπανεζές Σωτήρης και η Αγορή Φωτίου Μανώλη τέλεσαν τους γάμους τους στις 5 Σεπτεμβρίου, στη Ζωοδόχο Πηγή Ραχούλας.

Θάνατοι

- Θεοδώρα Κ. Ζαχαρή. Απεβίωσε στις 8 Ιουνίου 2021, σε ηλικία 87 ετών η Θεοδώρα χα Κων/νου Ζαχαρή, το γένος Νικολάου Κατσαρού, και κηδεύτηκε στη Ραχούλα. Η Θεοδώρα είχε την ατυχία να χάσει πρόωρα το σύζυγό της, Κώστα, που υπεραγαπούσε, αλλά συμπλήρωσε το κενό με την αφοσίωσή της στα παιδιά και στα εγγόνια της. Υπήρξε καλή σύζυγος, άψογη μητέρα και στοργική γιαγιά. Χαρακτηριστικά γνωρίσματά της ήταν ο καλός χαρακτήρας, η ευγένεια, η αξιοπρέπεια, η εντυπότητα και ο καλός λόγος που είχε για όλους τους χωριανούς. Στην οικογένειά της και στους συγγενείς και φύλους αφήμη αγαθή.

- Βαγγέλης Κων. Καλαμάρας. Απεβίωσε, σε

Απομνημονεύματα Μακρυγιάννη

Συνέχεια από τη σελ. 1

καλούνταν να αναλάβει ως Φυλικός και σ' όλη τη ζωή του στάθηκε πιστός στον αγώνα κατά των Τούρκων και στην προστασία των αδικημένων και κατατρεγμένων, με μόνη έγνοιά του την απελευθέρωση και την προκοπή της πατρίδας.

Ζώντας σε μια ταραχώδη εποχή, βρήκε απέναντι του όλους εκείνους -πολιτικούς και στρατιωτικούς- που επιβούλευνταν τον μεγάλο αγώνα για ίδιο όφελος και τους αντιμετώπισε με σθένος και αυταπάροηση, ενώ εξαιτίας τους υπέστη αμέτρητες διώξεις και ταλαιπωρίες.

Τα "Απομνημονεύματα" του αγράμματου Μακρυγιάννη -έμαθε γραφή και ανάγνωση σε μεγάλη ηλικία, με αποκλειστικό σκοπό να γράψει τα απομνημονεύματά του από τον αγώνα- ήρθαν στο φως χάρη στον ιστοριοδίφη Γιάννη Βλαχογιάννη, ο οποίος τα πρωτοδημοσίευσε το 1907. Τα "Απομνημονεύματα" καθιέρωσαν το Μακρυγιάννη, ως τον πρώτο κλασικό της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, το δε έργο του χαρακτηρίζεται και σήμερα, ως εγκόλπιο πατριωτισμού, εντιμότητας, δικαιοσύνης και αφοσίωσης στο ιδεώδες της ελευθερίας.

Η δράση και τα δεινοπαθήματα του Γιάννη Μακρυγιάννη

- Μετά την απελευθέρωση το Μακρυγιάννης τοποθετήθηκε από τον Ιωάννη Καποδίστρια, Γενικό Αρχηγό της Εκτελεστικής Δυνάμεως της Πελοπονήσου.

- Στην συνέχεια ήρθε σε ρήξη με τον Καποδίστρια και μετά την δολοφονία του συντάχθηκε με τους λεγόμενους "Συνταγματικούς" εναντίον των αδελφών του Βιάρου και Αυγουστίνου Καποδίστρια.

- Χαρέτησε την άφιξη του Όθωνα, αλλά γρήγορα ήλθε σε σύγκρουση τόσο με την Αντιβασιλεία όσο και με τον ίδιο τον βασιλιά.

- Κατά την περίοδο αυτή άρχισε να γράφει τα "Απομνημονεύματά" του: "για να μην τρέχω εις τους καφενέδες και σε άλλα τοιούτα που δεν τα συνηθώ". Αν και εντελώς αγράμματος, μας κληροδότησε ένα έργο μεγάλης πνοής και αυθεντικότητας, το οποίο ο Κωστής Παλαμάς χαρακτήρισε "ασύγκριτο στο είδος του, αριστούργημα του αγράμματου, μα γερού και αυτόνομου μυαλού", ενώ ο Γιώργος Σεφέρης τον αναδεικνύει ως έναν από τους κορυφαίους νεοελληνες πεζογράφους.

- Από το 1833 ο Μακρυγιάννης εκλεγόταν δημοτικός σύμβουλος Αθηναίων και τον Ιανουάριο του 1837, ως πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου, εισηγήθηκε στο σώμα την έκδοση ψηφίσματος για την παραχώρηση Συντάγματος από τον Όθωνα. Για την ενέργειά του αυτή παύθηκε και τέθηκε σε κατ' οίκον περιορισμό με διαταγή του Άρμαντσμπεργκ.

- Έχει χρόνια αργότερα συμμετείχε ενεργά στην Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843, που ανάγκασε τον Όθωνα να παραχωρήσει Σύνταγμα στους υπηκόους του.

- Στις 13 Απριλίου 1852 κατηγορήθηκε ότι σχεδίαζε να δολοφονήσει τον Όθωνα και τέθηκε σε κατ' οίκον περιορισμό.

- Τον Μάρτιο του 1853 δικάσθηκε και καταδικάστηκε σε θάνατο. Η ποινή του μετατράπηκε σε ισόβια δεσμά και τον Σεπτέμβριο του 1854 του δόθηκε χάρη και αποφυλακίστηκε.

- Ο Γιάννης Μακρυγιάννης πέθανε στις 27 Απριλίου 1864, σε ηλικία 67 ετών.

Επειδή τα "Απομνημονεύματά του" εκτείνονται σε πολλές σελίδες, στο παρόν άρθρο περιλαμβάνονται ελάχιστα αλλά σημαντικά αποσπάσματα, ικανά να δείξουν τις συμπληγά-

δες από τις οποίες πέρασε η Ελληνική Επανάσταση.

1) Οι επίβουλοι (σελ. 35)

"Οι επίβουλοι, για να διχάζουν τους σημαντικούς αρχηγούς, λένε του Νικήτα (Σταματελόπουλος): "Τώρα που θα βγεις έξω (Στερεά Ελλάδα) με το σώμα σου, να μην πάρεις και τον Υψηλάντη μαζί σου, ότι θα επισύνεις οι άνθρωποι εις τη Ρούμελη ότι ο Υψηλάντης είναι ο αρχηγός κι εις εις την οδηγίαν αυτουνού: χάνεις την υπόληψή σου". Ο Νικήτας, αγαθός πατριώτης, δεν τους άκουσε. Οι "καλοί" πατριώτες δεν απελπίστηκαν. Γράφουν ένα γράμμα του Δυσσέα (Ανδρούτσος) και του λένε: "Ο Νικήτας κι ο Υψηλάντης ενώθηκαν και οι δυο και έρχονται εναντίον σου να σε βαρέσουν, να μείνουν αυτοί εις το ποδάρι σου".

Αφού πήγαν εις τη Ρούμελη, έγραψε ο Δυσσέας και τους έβαλαν σ' ένα χωριό, μακριά απ' αυτόν. Ύστερα τους παράγγειλε να πάνε να τον ανταμώσουν με λίγους ανθρώπους. Αφού συναντήθηκαν οι τρεις, τους λέγει: "Εσένα Υψηλάντη δε σε ξέρω. Τον Νικήτα τον έχω ακουστά, δεν είχαμε γνωριμία.

Καθώς μου γράφουν οι φίλοι, αν είστε τοιούτοι, φευγάτε, να μη σκοτωθούμε αναμεταξύ μας αδίκως. Αν είστε φίλοι και φίλοι της πατρίδας, ελάτε να φιληθούμε και να γίνουμε αδέρφια, να αγωνιστούμε δια την πατρίδα μας.

Πιάστηκαν και οι τρεις και φιλήθηκαν και ορκίστηκαν να είναι αχώριστοι και παράγγειλαν όλων των αρχηγών να ανταμωθούν εις ένα μέρος, να μιλήσουνε, και να ενωθούν και να κινηθούν εναντίον των Τούρκων".

2) Ο Άρειος Πάγος εναντίον του Ανδρούτσου (σελ. 139)

"Τότε οι Αργειοπαγίτες έστειλαν τους καραβοκυραίους και τον αρχηγό της φρουράς τους και τον είπαν το Δυσσέα, να τον πάνε εις το καράβι, που έχουν να μιλήσουνε, και μ' απιστίαν, να τον σκοτώσουν. Και αυτοίνοι οι πατριώτες δεν θέλησαν να γίνει αυτό, ότι κιντύνευε η πατρίς τότε. Λίγο τους έμελε τους "καλούς πατριώτες" ότι κιντύνευε η πατρίς".

3) Ο Ανδρούτσος εξωθείται σε παραίτηση (σελ. 140)

Ο Υψηλάντης και ο Πανουργιάς μαθαίνουν την απάντηση του Άρειου Πάγου (Ζητούσαν από τον Οδυσσέα να φύγει από την Ελλάδα). Λέγει ο Υψηλάντης: "Εγώ σου τα είπα όλα, όταν σμίξαμε. Αυτά έβλεπα ότι νεργούσαν μέσα εις την κυβέρνηση, όπου ήμουν μέλος κι εγώ, και σηκώθηκα και έφυγα κι ήρθα ν' ανταμωθούμε όλοι μαζί, να δουλέψουμε πιστά, ίσως και σώσουμε την πατρίδα, ότι κινδυνεύει από μας τους ίδιους και θα χαθεί κατά τον πατριωτισμόν όπου δείχνουν εις τους αγωνιστές και εις τους τύμους ανθρώπους".

4) Ο Άρειος Πάγος επιβουλεύεται τη ζωή του Ανδρούτσου (σελ. 141)

"Τότε ο Αργειοπάγος, μαθαίνοντας αυτά, στέλνει έναν γραμματικό, πιστόν εις το Νικήτα, και του λέγει να σκοτώσει το Δυσσέα ο Νικήτας και να βάλουν αυτόν αρχηγό. Του λέγει ο Νικήτας: "Να σε σκοτώσω δεν καταδέχομαι, έναν τοιούτον άνθρωπο, κι φεύγα, να μην το μάθει ο Δυσσέας και σε σκοτώσει και μαγαρίσει τα χέρια του σε τέτοιους κακούς πατριώτες, όπου κιντυνεύει η πατρίς και θέλουν να σκοτώσουν τους ανθρώπους όπου είναι ελπίδα να τη σώσουν".

5) Πηγή του κακού ο Κωλέτης (σελ. 141)

"Σ' όλα αυτά έφταιγε ο Κωλέτης. Από τον Αλή

πασά -ήταν γιατρός του Μουχτάρ πασά - γνώριζε το Δυσσέα, τι νου είχε. Ήταν καλύτερος απ' όλους τους στρατιωτικούς. Δεν μπορούσε να τον παίξει αυτόν ο Κωλέτης κι ήθελε να τον βγάλει από τη μέση, να παίξει τους δικούς του σκοπούς. Οι Πελοποννήσιοι και οι άλλοι, άμαθοι κι άπραγοι στα πολιτικά, τότε αυτός ο πανούργος ενώθη με τους ξεκλισμένους ανθρώπους και έπαιξε την πατρίδα, όπως ήταν η όρεξή του. Μαθητής των Τούρκων και κατεξοχήν του τυράγγου Αλήπασα, τέτοια φώτα, σαν εκείνου θα δώσει εις την πατρίδα και τέτοια έργα θα 'νεργήσει".

6) Ο Γκούρας εναντίον του Ανδρούτσου (σελ. 155)

"Τώρα, σαν δε θέλησε ο Νικήτας για αρχηγός, φρόντισαν να κερδίσουν τον Γκούρα.

Μου λέγει ο Γκούρας: "Η Διοίκησις θέλει να σε κάμει χιλιάρχον και αρχηγόν της Λειβαδίας εις το ποδάρι του Δυσσέα, φτάνει να σκοτώσεις το Δυσσέα. Και είναι εις τον Άγιο Λουκά ο Δυσσέας κλεισμένος, και εις την Αράχωβα είναι ο Λάππας, ο Λειβαδίτης, ο Τριανταφυλλίνας και άλλοι λειβαδίτες και χωριάτες, ως χίλιοι, και να πάμε κι εμείς, να τους πάρουμε, να πάμε να τον βαρέσουμε".

7) Οι φατρίες (σελ. 189)

"Σε λίγες μέρες μαθαίνουμε ότι εις την Πελοπόννησο άνοιξε φατρία ο Κολιόπουλος και άλλοι με της κυβερνήσεως το μέρος και οι Νετελιγιαννοί, Ζαΐμης, Λονταίγοι με το άλλο. Ρωτάμε εμείς, τι πράμα είναι αυτή η φατρία, δεν τη ξέραμε εις την πατρίδα μας αυτή τη λέξη, ξέραμε όμως άλλες προκοπές καπεταναίκες! Και λένε: Μοιράστηκαν οι "καλοί πατριώτες" να προκόψουν την πατρίδα και όλος ο τόπος γεμάτος Τούρκους!"

8) Ο Μακρυγιάννης αγαπάει την πατρίδα (σελ. 379)

"Και όσο αγαπώ την πατρίδα μου δεν αγαπώ άλλο τίποτας. Να 'ρθει ένας να μου ειπεί ότι θα πάγει ομπροστά η πατρίδα, στέργομαι να μου βγάλει και τα δυο μου μάτια· ότ

Τα Θεσσαλικά Άγραφα στην επανάσταση του 1821

Συνέχεια από τη σελ. 1

έχουμε ανάγκη πραγματική τις τροφοδότρες αυτές ρίζες, για να μπορέσουμε, με τη σειρά μας, να παραγάγουμε τους καρπούς που απαιτεί και η δική μας, η σύγχρονη εποχή. Αφ' επέρου, είναι ανάγκη και χρέος ιερό, να υπομνησθούμε και να τιμήσουμε - ένα μέρος τουλάχιστο, γιατί το πολυπληθέστερο παραμένει ανώνυμο - εκείνων που ξεσηκώθηκαν, έδωσαν τη ζωή τους, κράτησαν και κρατάιωσαν τον Αγώνα για τη σωτηρία της πατρίδας.

Θα φέρουμε στο φως αγωνιστές των Θεσσαλικών Αγράφων και τα ονόματα των χωριών από τα οποία κατάγονται. Ο χώρος των Αγράφων, ως ορεινός και δύσβατος, ευνοούσε την εξέγερση περισσότερο από τον κάμπο. Τα στοιχεία που αναφέρονται προέρχονται από τα "Άρχεια των Αγωνιστών του 1821" που φυλάσσονται στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος.

Κατάλογος αγωνιστών και τόπος καταγωγής των

Άγραφα (Πρωτεύουσα του Δήμου Αγράφων): Αντωνίου Αποστόλης, Ζαρκαδούλας Ιωάννης, Αγραφιώτης Δημήτριος, Αγραφιώτης Δημήτριος του Ε., Αθανασίου Στέργιος, Αντωνίου Κώστας, Αποστόλου Αργύρης, Βελής Μήτσος, Βλαχόπουλος Κων/νος, Γεωργίου Νάσιος, Γκέκας Ζήσης, Γουλέμης Αθανάσιος του Χρήστου.

Νευρόπολη: (Δεν αναφέρονται χωριά). Δημητρίου Ιωάννης, Δημητρίου Κων/νος, Δροσόπουλος Ιωάννης, Ζαρκάδας Απόστολος Ιωάννη, Ζαρκάδας Απόστολος, Ζήσης Κων/νος, Ζουλούμης Βασίλειος, Ιωάννου Θεόδωρος, Ιωάννου Κων/νος, Κανέλος Απόστολος, Καραγιαννόπουλος Γούλας, Καραχάλιος Ζάχος, Κατσαρός Γεώργιος, Κουτρούπης Ιωάννης, Λαγός ή Χαρμής Κώστας, Λεπιανής Αντώνιος, Μαγγίνας Γεώργιος, Μπουγιούκας Παναγιώτης, Μπουκουμένης Ιωάννης, Νταλαμάγκας Ιωάννης, Πάλας Κώστας, Παπαζαχαρίου Γεώργιος, Παπαϊώνου Γεώργιος, Παππάς Απόστολος, Παππάς ή Λογιοτατίδης Ιωάννης, παππάς Κων/νος, Παπαχρήστος ή Παπαχριστοδούλου Αναγνώστης..

Θραψίμη: Παπουτσής Βασίλης, Παπουτσής Μήτρος, Παπουτσής Μίχος, Παπουτσής Παύλος, Παπουτσής Χρόνης, Πολίτης Ιωάννης, Πολύζος Κων/νος, Πρασόσμος Ιωάννης, Τασαούλας Αθανάσιος, Τεμπέλης Αθανάσιος, Τριανταφύλλου Γεώργιος, Φαραντζούλης Γεώργιος.

Καίτσα (Μακρυρράχη): Αποστόλου Δημήτριος, Αποστόλου Γιαννάκης, Βλαχάνης Αθανάσιος, Κουτρούμπας ή Ζαχαρόπουλος Δημήτριος, Σακελλαρίου Δημήτριος, Σαραντζής Αντώνιος.

Καστανιά Αγράφων: Γιαννακόπουλος Δημήτριος, Θεολόγου Δημήτριος, Τσακαρόγλου ή Σταγκάζης Ευάγγελος, φαρμάκης Αργυρός.

Καροπλέσι: Εικοσιπεντάρης Κώστας

Μαυρομάτη: Καραϊσκάκης Γεώργιος

Μεσενικόλας: Πασχαλιάδης Δημήτριος, Πασχαλιάδης ή Πασχαλίδης Δημήτριος, Φωτάκης Δημήτριος.

Μπάσδο (Μοσχάτο): Αναγνωστόπουλος ή Αλεξόπουλος Γεώργιος, Πανάγου Νικολός.

Μουζάκι: Μουζακιώτης Ιωάννης

Μούχα: Σπαθάρας Κων/νος

Μπελοκομήτης: Χασταφέρης ή Κατσαφέρης Ιωάννης

Πετρίλο: Αγραφιώτης Γεώργιος Κ., Αγραφιώτης Δημήτριος Χρ..

Ρεντίνα: Ζαχαρόπουλος ή Ζαχαρακόπουλος Κων/νος, Ρεντίνας Νάκος, Στέφρος Ιωάννης.

Σερμενίκο (Φυλακτή): Αποστολάρας Αθανάσιος

Τιτάγι (Λαμπερό): Αγραφιώτης Δημήτριος Θεολ..

Φανάρι: φαναρίτης ή Κωνσταντίνου Γεώργιος, Φαναρίτης ή Κωνσταντίνου Ευθύμιος.

*Ο Νίκος Παλάντζας κατάγεται από τη Μαγούλα Καρδίτσας και είναι γαμπρός ραχουλιώτικος. Η μακαρίτισσα σύζυγός του Ευαγγελία(Λίτσα) ήταν θυγατέρα του παπα-Δημήτρη Μήτρα, εφημέριου Φαρσάλων. Είναι συνταξιούχος, πρώην στέλεχος του ΟΤΕ, ασχολείται με την έρευνα της τοπικής ιστορίας, έχει γράψει πολλά άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά και εξέδωσε αρκετά βιβλία.

ΤΑ "ΣΚΙΑΔΙΚΑ"

Συνέχεια από τη σελ. 1

τους θερινούς μήνες το εισαγόμενο "σκιάδιον", το κοινώς λεγόμενο "ψαθάκι". Απαραίτητο εξάρτημα της νέας αμφίεσης των Ελλήνων αποτελούσε και το μπαστουνάκι. Το τελευταίο, ως συμπλήρωμα της αμφίεσης, χρησιμοποιούνταν ενίστε και ως μέσο πειθούς στις πολιτικές κυρίων συζητήσεις των εμπλεκόμενων διαφωνούντων. Η μόδα δεν άργησε να διαδοθεί και στους φοιτητές του Πανεπιστημίου. Και, όπως συμβαίνει πάντα στην πατρίδα μας, οι ευκατάστατοι, για να επιδείξουν τον πλούτο τους φορούσαν εισαγόμενα από την Ευρώπη ενδύματα και άλλα εξαρτήματα της αμφίεσης και οι υπόλοιπο αρκούντων στα εγχώρια.

Για την ενίσχυση της οικονομίας αλλά και της εγχώριας παραγωγής ο Αλέξανδρος Ρίζος-Ραγκαβής είχε εκφράσει την άποψη ότι οι εύπορες τάξις θα έπρεπε να αγοράζουν ελληνικά προϊόντα, ώστε να στηρίξουν την αγορά και να μειωθούν οι εισαγωγές. Την ίδια αυτή υποστήριξε ένθερμα ο γιος του Κλέων, που ξεσήκωσε τους συμμαθητές του και άρχισαν να αγοράζουν καπέλα ελληνικής κατασκευής. Γρήγορα η ιδέα βρήκε υποστηρικτές και στο πανεπιστήμιο, έτσι που αυξήθηκε η κατανάλωση των ελληνικών καπέλων που κατασκευάζονταν κυρίως στη Σίφνο.

Η αντίδραση των εισαγωγέων, που είδαν τα κέρδη τους να μειώνονται, ήταν άμεση. Εκείνοι έπιεσαν τους δικούς τους νέους να αγοράζουν καπέλα από το εξωτερικό. Έτσι ξεκίνησε η αντιπαράθεση των νέων κατά τους περιπάτους, αφού οι μεν φορούσαν ψάθινα φτηνά καπέλα με γαλάζια κορδέλα, οι δε άσπρα ευρωπαϊκά και ακριβότερα!

Στις 10 Μαΐου του 1859 οι έμποροι των εισαγόμενων καπέλων, για να περιπάξουν τους νέους που φορούσαν ελληνικά, έστειλαν τους υπαλλήλους τους στο Πεδίον του Άρεως με κουρελιασμένα και τροποποιημένα σκιάδια, με αποτέλεσμα να προκληθούν επεισόδια. Οι χωροφύλακες που στάλθηκαν για να επιβάλουν την τάξη κακοποίησαν τους φοιτητές και συνέλαβαν τρεις από αυτούς. Οι φοιτητές ακολούθησαν τους χωροφύλακες στο τμήμα της Νεαπόλεως (στη βόρεια πλαγιά του Λυκαβηττού) και το πολιόρκησαν, ζητώντας να απελευθερωθούν οι συμφοιτητές τους, αλλά η αστυνομία τους δέλισε βίαια.

Την επόμενη μέρα 11 Μαΐου πλήθος δυσαρεστημένων και οργισμένων φοιτητών και πολιτών συγκεντρώθηκαν στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου και διαδήλωσαν μέχρι το υπουργείο Εσωτερικών, όπου απαίτησαν από τον υπουργό Κων/νο Προβελέγγιο, την ελευθέρωση των φοιτητών και την παύση του διοικητή της χωροφυλακής. Η απάντηση του υπουργού δεν ικανοποίησε τους φοιτητές και τότε εκείνοι ζήτησαν να συναντήσουν το βασιλιά Όθωνα. Ο Όθωνας αρνήθηκε να τους συναντήσει και οι φοιτητές οργισμένοι επέστρεψαν στο Πανεπιστήμιο.

Για τη διάλυση της διαδήλωσης και της καταληψης του Πανεπιστημίου επενέβη ο φρούραρχος της Αθήνας Μιχαήλ Σούτσος, ο οποίος έδιωξε τους συγκεντρωμένους με στρατιωτική δύναμη, αφήνοντας πίσω του βαριά τραυματισμένους δύο φοιτητές.

Το απόγευμα της ίδιας μέρας συνεδρίασε το υπουργικό συμβούλιο, όπου αποφασίστηκε η αποπομπή του διοικητή της χωροφυλακής και η απελευθέρωση των συλληφθέντων φοιτητών.

Η κίνηση αυτή σε συνδυασμό με το ότι ο υπουργός Παιδείας αποφάσισε να κλείσει προσωρινά το Πανεπιστήμιο, αύξησε τις αντιδράσεις, οι οποίες αποτέλεσαν την απαρχή της αντιδρασης κατά του καθεστώτος της βασιλείας του Όθωνα, που τελικά οδήγησε στην έξωση του.

Ο πατρο-Κοσμάς και οι προφητείες του

Συνέχεια από τη σελ. 1

μαύρα χρόνια της τουρκικής κατάκτησης, σε μια εποχή που αυτό κινδύνευε να χάσει την πίστη του στο Θεό, να λησμονήσει τη γλώσσα του και τις παραδόσεις του και να εξισλαμιστεί. Περιήλθε τα περισσότερα χωριά των Αγράφων και της Ηπείρου, διαφώτισε το λαό, ίδρυσε σχολεία και σφράγισε τη διδασκαλία του με το αίμα του. Εκείνο ούμως για το οποίο έμεινε γνωστός στους νεότερους Έλληνες είναι οι περίφημες προφητείες - υποθήκες του στο λαό.

Τα Άγραφα τον θεωρούν δικό τους Άγιο και τον τιμούν με πολλά εξωκλήσια. Είναι κρίμα που δεν αξιωθήκαμε να τον τιμήσουμε και στον τόπο μας.

Σημαδιακές προφητείες του πατρο-Κοσμά**1. Στο βουνό η σωτηρία**

"Ω, ευλογημένο βουνό,

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΝΕΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗ ΖΩΗ

Προξενιό · Σεβάσματα · Γάμος · Τοκετός · Βαπτίσια

Συνέχεια από τη σελ. 1

Α'

Η ελληνική οικογένεια άλλοτε είχε άλλη δομή, άλλες οικονομικές δυνατότητες και διαφορετικούς στόχους. Την οικογένεια την αποτελούσαν τρεις γενιές, παππούδες, γονείς και παιδιά, που ζόυσαν κάτω από την ίδια στέγη. Γονείς και παππούδες έκαναν το παν για να μεγαλώσουν τα παιδιά και να τα βοηθήσουν να βρουν τον δρόμο τους στη ζωή. Τα οικονομικά ήσαν φτωχικά και γινόταν μεγάλος και σκληρός αγώνας για την επιβίωση της οικογένειας. Τα κορίτσια πήγαιναν μόνο λίγες τάξεις στο δημοτικό σχολείο και τα αγόρια προσπαθούσαν να πάρουν το απολυτήριο του δημοτικού. Στο γυμνάσιο ελάχιστα παιδιά πήγαιναν, και αυτά ήσαν τέκνα ευπόρων οικογενειών που τότε τους έλεγαν νοικοκυραίους.

Στόχος και αγωνία κάθε οικογένειας ήταν να αναθρέψουν τα παιδιά και να τα αποκαταστήσουν, να τα δουν παντρεμένα και να ανοίγουν δικό τους σπίτι. Μεγαλώνοντας λίγο τα κορίτσια, έμπαιναν ψύλλοι στα αυτιά των γονιών. Έπρεπε να αποκτήσουν προίκα για τα κορίτσια διότι χωρίς αυτή ήταν πολύ δύσκολη, εάν όχι αδύνατη, η αποκατάστασή τους. Ήτσι φρόντιζαν στο πλαίσιο των οικονομικών τους δυνατοτήτων να αυξήσουν την περιουσία τους, να συγκεντρώσουν χρήματα και να φτιάξουν τα λεγόμενα "προικιά", τον απαραίτητο ρουχισμό δηλαδή που επάνω σε δύο ζώα θα μεταφέρονταν την ημέρα του γάμου στο σπίτι του γαμπρού. Τα προικιά ήσαν υφαντά και πλεχτά και γίνονταν στον αργαλειό και με τα χέρια. Εκ των πραγμάτων για να γίνει όλος αυτός ο ρουχισμός χρειαζόταν χρήμα, πολλά γυναικεία χέρια και αρκετά χρόνια. Η ρόκα, η ανέμη, το τσικρίκι και ο αργαλειός τελούσταν σε "επιστρέψειμ" και αναλάμβαναν να παίξουν τον οόλο τους

Όσο για τα αγόρια άλλα, όπως είπαμε, τελείωναν το δημοτικό σχολείο και άλλα μόνο μερικές τάξεις. Από μικρά παιδιά όμως συμμετείχαν στην παραγωγή φυλάσσοντας γιδοπρόβata ή κάνοντας μικροδουλειές. Με τον καιρό όμως γίνονταν συνεργάτες του πατέρα τους σε όλες τις γεωργικές και ευρύτερες δουλειές του σπιτιού.

Στα δεκαοκτώ χρόνια τα αγόρια επιστρατεύονταν, φορούσαν το χακί και υπηρετούσαν την πατρίδα ως στρατιώτες. Το θεωρούσαν τιμή και καμάρι τους να πάνε φαντάροι διότι με την επιστροφή τους θεωρούνταν στην τότε μικρή κοινωνία ώριμοι και φτασμένοι άνδρες, ικανοί και άξιοι να πάρουν στα χέρια τους τη ζωή τους και να ανοίξουν πλέον το δικό τους σπιτικό. Έμπαιναν δηλαδή στη λίστα των υποψήφιων γαυμποών.

Τα αγόρια παντρεύονταν στο χωρίο τους και ήταν σπάνια η περίπτωση κατά την οποία κάποιος πήγαινε γαμπρός σε άλλο χωρίο. Επίσης ελάχιστων κοριτσιών το ριζικό ήταν να παντρευτούν σε άλλο χωρίο και κυρίως στον κάμπο. Το όνειρο για αγόρια και κορίτσια ήταν να παντρευτούν και να μείνουν στο χωρίο τους.

Για να έλθουν λοιπόν τα δύο νεαρά άτομα εις γάμου κοινωνίαν έπρεπε να μεσολαβήσει ένα πρόσωπο, το οποίο μπορούσε να είναι άνθρωπος του σπιτιού ή κάποιο άλλο πρόσωπο με αναγνωρισμένες ικανότητες ως προς τα προξενιά. Επρόκειτο για τον προξενητή ή την προξενήτρα που ήταν πεπειραμένο άτομο, ειδικευμένο πάνω στο θέμα αυτό, έμπιστο, εχέμυθο, "καπάτσο", καθώς έλεγαν τότε. άξιο και ικανό να παντούψει ακόμη και καλόνερο.

Παλιά στα χωριά οι οικογένειες χωρίζονταν σε κατηγορίες, σε τάξεις, ανάλογα με τις βιοποριστικές τους δυνατότητες που διέθεταν, επίσης ανάλογα με την εκτίμηση που απολάμβαναν και τη συμπεριφορά που επεδείκνυε ως οικογένεια. Έτσι είχαμε τους νοικοκυραίους, τη μεσαία τάξη και τους φτωχούς. Τα υποψήφια για γάμο αγόρια και κορίτσια κρίνονταν και αξιολογούνταν σε πολλούς τομείς, όπως η οικονομική κατάσταση της οικογένειάς τους και η εκτίμηση που έχαιρε αυτή στην κοινωνία, ο χαρακτήρας του, το ήθος του, η εμφάνισή του, η εντιμότητά του, η εργατικότητά του, η υγεία του κλπ. Επίσης το σόι του, ο περιγύρος του, λαμβάνονταν σοβαρά ως πόνια, γι' αυτό έλεγαν συχνά "Πάρε άνθωπο από σόι και σκυλί από κοπάδι".

Τότε που το προξενιό προηγούταν του γάμου, στην πατρίδα μας υπήρχε ο θεσμός της προικός, η οποία έπαιξε σπουδαίο ρόλο και μάλιστα πολλές φορές καθοριστικό. Ο θεσμός της προικός σε άλλες χώρες υπήρχε, σε άλλες όμως όχι.

Οι γονείς του κοριτσιού σκέπτονταν και συζητούσαν, σε ποιο αγόρι θα έπρεπε να κάνουν κρούση και πρόταση που να έχει ανταπόκριση και αίσιο

Αριθμεάτικος νάυος

Από το βιβλίο "Αργιθέα" των Κ. Γραμμένου και Μ. Παπαδημητρίου

Μεταφρούσ των ποικιλών στο απίτι του χαιπωνού

ζωα και τα χωραφία. Κατ' αυτον τον τρόπο οι οικογένειες θα συνέβαλλαν με ακίνητα και κινητά ώστε όλα αυτά μαζί να παρέχουν στη νέα οικογένεια που θα δημιουργούταν με τον γάμο, να σταθεί στα πόδια της και να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις και στις ανάγκες της.

Με το σύρε έλα της προξενήτρας άρχιζαν οι γείτονες κάτι να υποψιάζονται και με ψιθύρους και υπονοούμενα να γίνεται γνωστό το "ανάπτιασμα του προζώπου"

Αφού επερχόταν η συμφωνία των δύο πλευρών, έποιεπε οι αποκλειστικοί οι

Ηφαί σπερχοστανή συμφωνία των ουσιών, επρέπει στην αποκλειστικό, στενού συγγενείς, να ανταμώσουν ένα βράδυ στο σπίτι της μέλλουσας νύφης να επικυρώσουν τη συμφωνία και να δώσουν τα χέρια και τη διαβεβαίωση ότι όλα τα συμφωνηθέντα θα τηρούνταν στο ακέραιο. Τα σεβάσματα (αρραβώνες) που θα ακολουθούσαν, ισοδυναμούσαν με γάμο και δεν έπρεπε να χαλάσουν αλλιώς οι συνέπειες θα ήσαν πολύ σοβαρές και πολλές φορές κατέληγαν στο αίμα. Για το κορίτσι κυρίως κάτι τέτοιο ήταν μεγάλη ντροπή καί εμπιπλες στη μαύρη λίστα. Έτσι λοιπόν οι μεγάλοι σε ηλικία συγγενείς των δύο πλευρών έκαναν σοβαρή κουβέντα, ... εγγυούνταν τη συμφωνία και όριζαν τις ημερομηνίες κατά τις οποίες θα γίνονταν τα σεβάσματα και ο γάμος. Μετά από όλα αυτά γινόταν γνωστό το συνοικέσιο με τρεις πυροβολισμούς, με τους οποίους μάθαινε όλο το χωριό το ευχάριστο αυτό γεγονός και μαζί και συποψήφιος γαμπρός. Μετά ακολουθούσε ένα πρόχειρο τσιμπούσι με πολλή κρασί που τότε αφθονούσε στο χωριό μας.

Τα "υψωμένα δένδρα"

Συνέχεια από τη σελ. 1

από τη λέξη "ύψωμα". Η διαδικασία που χρησιμοποιούν οι χωρικοί για να υψώσουν ένα δένδρο είναι η εξής:

Τη Μ. Πέμπτη που γινόταν στις εκκλησίες του χωριού ειδικός αγιασμός για το πρόσφορο που το φύλαγαν για τη Θεία Μετάληψη σ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς, βγαίναν όλοι από την εκκλησιά και, μπροστά ο παπάς με τα άφικτα του και με το θυμιατό, κάναν λιτανεία σ' όλο το χωριό. Σταματούσαν σε ορισμένα σημεία, όπου υπήρχαν πανύψηλα δένδρα, δημιουργούσαν μικρό άνοιγμα σ' αυτά και τοποθετούσαν ένα κομμάτι από το πρόσφορο που ευλόγησε ο παπάς στην εκκλησιά. Έπειτα έκλειναν το άνοιγμα με πρωτόβγαλτο μελισσοκέρι, ώστε να μην υπάρξει κίνδυνος ν' αλλοιωθεί από τις καιρικές συνθήκες το αγιασμένο ψωμί. Με την πάροδο του χρόνου το άνοιγμα έκλεινε και το αγιασμένο ψωμί ενσωματωνόταν στο δένδρο. Ήταν γίνονταν τα "υψωμένα δένδρα", και φρόντιζαν να βρίσκονται κυκλικά γύρω από το χωριό και να υπάρχει έτσι εξασφάλιση των κατοίκων από διάφορες αρρώστιες ή καιρικά φαινόμενα.

Με την ευκαιρία της αναφοράς στα "υψωμένα δένδρα", αναφέρουμε και μια άλλη παράδοση που συναντάμε στην περιοχή. Όταν στη ρίζα κάποιου δένδρου κυρίως έλατου, έβγαινε νεού

το θεωρούσαν ιερό και για τούτο κάρφω-
vav επάνω στον κορμό του δένδρου ή
στην κορφή του έναν σταυρό, σημάδι
πιστής έπιρεπε όλοι να το σέβονται και να
μην αποτολμήσει κανείς να το κόψει. Σε
συνάρτηση με το έθιμο αλλά και επειδή
τις πιο πολλές φορές, το νερό των
κεφαλαριών βγαίνει από τις ρίζες των
δένδρων, υπάρχει και σχετικό τραγούδι:

"Οσα κι αν περπάτησα,
τούρκικα, Ρωμαϊκά,
τίποτας δε μ' άρεσε,
ένας δένδρος μ' άρεσε,
φουντωτός, κλωναρωτός,
πόχει στην κορφή σταυρό
και στη μέση το Χριστό,
και στη ρίζα κρύο νερό.
Τόμαθαν οι πέδρικες
πάειναν και τόπιναν,
κι έστησα τα βρόχια μου
κι έπιασα μια πέρδικα,
στο κλουβί την έβαλα,
να λαλάει πάσα πρώι,
να ξυπνάει τις όμορφες
και τις μαυρομάτισσες"

Κώστας Σ. Κάμπας
(1894-1974)

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΔΗΓΟΥΝ ΤΗ ΡΑΧΟΥΛΑ

Ραχούλα, το παλιό Ζωγλόπι, πρωτεύουσα του παλαιού Δήμου Ιτάμου. Ένα χωριό που έδωσε στην Ελλάδα μεγάλους πολιτικούς και ανθρώπους της επιστήμης και του πνεύματος. Ένα δυναμικό χωριό, που έσφυζε από ζωή και τροφοδοτούσε την αγορά της Καρδίτσας με ποιοτικά και φθηνά προϊόντα.

Και τώρα βυθίζεται στα προβλήματά του, με το παράπονο των λιγοστών κατοίκων που απόμειναν, ότι το κράτος τους ξέχασε.

ΥΔΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Ένα απ' τα μεγαλύτερα προβλήματα που δημιούργησε ο "Ιανός" ήταν η πλήρης καταστροφή του δικτύου ύδρευσης αλλά και όλων των πηγών.

Αμέσως μόλις ανοίχτηκαν οι κατεστραμμένοι δρόμοι έγινε μεγάλη προσπάθεια να αποκατασταθούν πηγές που ήταν ανενεργές για χρόνια και ήταν πλέον κάπως προσβάσιμες όπως οι Βραχιές για να έρθει λίγο νερό στο υδραγωγείο και στα σπίτια που έλειπε κοντά δύο μήνες.

Ακολούθησε η πηγή στου Καρρά και τέλος οι μακρινές πηγές της Τούρλας.

Τότε οι αρμόδιοι μας ενημέρωσαν ότι το πρόβλημα λύθηκε!

Αγωγός μεταφοράς νερού από Τούρλα

ξανά η υδρομάστευση και ο αγωγός, και το μισό χωριό δεν είχε νερό, έστειλαν ένα SMS στους κατοίκους, που τους πληροφορούσε ότι αιτία ήταν η υπερκατανάλωση για αυτό θα προχωρούσαν σε 24ωρες διακοπές(!).

Αμέσως πολλοί χωριανοί κινητοποιήθηκαν, έψαξαν και βρήκαν τις πραγματικές αιτίες, κοινοποίησαν ένα διάβημα που υπέγραψαν 108 Ραχουλιώτες, μέσα σε μια μέρα, διαβιβάστηκε στους αρμόδιους φορείς, στον τοπικό τύπο και στα social media, και, αφού δεν πήραν άμεση απάντηση, απευθύνθηκαν και στον εισαγγελέα.

Μετά από όλα αυτά ακολούθησε οχετική ενημέρωση της ΔΕΥΑΚ και άμεσα υπήρξε κινητοποίηση όλης της διαθέσιμης δύναμής της, πρωτοστατούντος του προέδρου της εταιρείας και των υπευθύνων του τεχνικού τμήματος και, σε σύντομο χρονικό διάστημα, είχαμε θετικά αποτελέσματα.

Αποκαταστάθηκαν οι πηγές στην Τούρλα που είχαν εντελώς αποκοπεί ξανά τον χειμώνα καθώς και ένα πρόβλημα στην πηγή του Καρρά.

Καθαρίστηκε ο βασικός αγωγός στη Θέση Ζαχαριά που είχε φράξει από φερτά υλικά και περνούσε μόνο το μισό νερό.

Μία από τις υδρομάστευσεις στη Θέση Κορμοπλατεία, καταστράφηκε λόγω κατολισθήσεων και δεν είναι δυνατόν να αποκατασταθεί. Σε αντικατάσταση αυτής το δίκτυο εμπλουτίστηκε με το νεάς πηγής στη Θέση Ρίζες στην Τούρλα.

Επιδιορθώθηκαν αρκετές βλάβες μέσα στο χωριό και έτοι αρχιούς το υδραγωγείο να γεμίζει με νερό. Όμως και πάλι υπήρχε έλλειψη νερού, με αποτέλεσμα η ΔΕΥΑΚ να προβεί σε απροειδοποίητο εκτεταμένο έλεγχο των παροχών του χωριού, όπου διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν **κρυφές παροχές** με τις οποίες κάποιοι απερίσκεπτοι χωριανοί μας πότιζαν κήπους κλπ., στους οποίους επιβλήθηκαν τα οχετικά πρόστιμα. Αποτέλεσμα του ελέγχου ήταν από την επόμενη μέρα το νερό να αρκεί και το υδραγωγείο να έχει υπερχείλιση.

Απομένουν ακόμα πολλά να γίνουν. Θα πρέπει να κατασκευαστεί μία ακόμη υδρομάστευση στην Τούρλα, ώστε να καλυφθεί η ποσότητα του νερού της πηγής στην Κορμοπλατεία, που τροφοδοτούσε το δίκτυο, η οποία όπως αναφέραμε καταστράφηκε.

Επίσης πρέπει να υπογειοποιηθεί ο αγωγός μεταφοράς του νερού από την Τούρλα σε σημεία όπου σήμερα είναι ακάλυπτος και υπάρχει κίνδυνος να καταστραφεί από κατολισθήσεις και πτώσεις βράχων. Έτοιμη θα εξασφαλιστεί η ομαλή ροή νερού όλο το χρόνο.

Όπως πληροφορούμαστε, η ΔΕΥΑΚ έχει προγραμματίσει εργασίες για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, πρέπει όμως να δράσει άμεσα, διότι το φθινόπωρο φθάνει και ο καιρός δεν είναι δεδομένος.

Πιστεύουμε πως μετά από αυτό το μάθημα η ΔΕΥΑΚ δεν θα πέσει ξανά θύμα παραπληροφόρησης και θα διαχειριστεί σωστά το θέμα πόσιμου νερού στο χωριό αλλά και στους οικισμούς με συχνό έλεγχο των πηγών, συντήρηση των υδρομαστεύσεων και του δικτύου μεταφοράς του υδραγωγείου και του δικτύου διανομής.

Ακόμα και εμείς όλοι πήραμε το μάθημά μας, πως πρέπει δηλαδή να είμαστε ενεργοί πολίτες, να ενδιαφερόμαστε για όλα τα κοινά ζητήματα που μας αφορούν και να μην τα αφήνουμε στην τύχη τους.

ΥΔΡΕΥΣΗ ΖΩΓΡΙ

Πρόβλημα με την ύδρευση υπήρξε μέσα στο καλοκαίρι και στο Ζωγρί.

Υπήρξε έλλειψη νερού με αποτέλεσμα η ΔΕΥΑΚ να ψάχνει για διαφορείς στο δίκτυο μεταφοράς και στο δίκτυο διανομής. Τελικά απεδείχθη ότι είχε βλάβη το αντλιοστάσιο. Κι εδώ παρατηρούνται φαινόμενα κατάχρησης και υπερκατανάλωσης του νερού. Η ΔΕΥΑΚ ας λάβει τα ανάλογα μέτρα για την απρόσκοπη λειτουργία του δικτύου ύδρευσης ώστε να μη παρατηρούνται φαινόμενα λειψυδρίας.

ΑΡΔΕΥΣΗ

Ο Ιανός έκανε και ένα καλό. Αφ' ενός μεν τα νερά των πηγών φέτος είναι αυξημένα, αφ' ετέρου ξέπλυνε τα ποτάμια και τις ρεματιές από χώματα με αποτέλεσμα το νερό να ρέει πάνω σε βράχους και να φθάνει στη δέση του Σιώκου απ' όπου μετά με κλειστό αγωγό φθάνει μέχρι τον Εηρόκαμπο. Αρχές Σεπτέμβρη και το νερό ρέει ακόμη προς τον Εηρόκαμπο. Αυτό δεν θυμόμαστε να έχει συμβεί τα τελευταία 50 χρόνια.

ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟ ΙΤΑΜΟΥ

Έχουμε γράψει πολλές φορές για το Αναψυκτήριο του Ιτάμου. Για μία ακόμη χρονιά είναι εγκαταλειμμένο και οι φθορές συνεχίζονται. Θα πρέπει ο Δήμος να το παραχωρήσει σε κάποιον έστω και δωρεάν. Σαράντα ημέρες το καλοκαίρι μπορεί κάλλιστα να λειτουργήσει και πιστεύουμε ότι η περιοχή θα ζωντανέψει.

Κυλικείο Ιτάμου. Εγκαταλειμμένο στη φθορά του χρόνου

ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΣΤΗ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΡΑΧΟΥΛΑΣ - ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ - ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

Από τον τέως Δήμο Ιτάμου περί το έτος 2000 είχε τοποθετηθεί μία πινακίδα στη διασταύρωση Ραχούλας - Καστανιάς - Καταφυγίου η οποία πληροφορούσε τους ξένους ταξιδιώτες για τις διαδρομές του ορεινού όγκου. Εδώ και 15 χρόνια ένα κομμάτι της πινακίδας, λόγω δυνατού αέρα, αποκολλήθηκε. Το τμήμα αυτό της πινακίδας απ' ότι πληροφορεί την ιστορική περιοχή της Καστανιάς.

Επίσης πρέπει να στηριχθεί στην πινακίδα η πινακίδα της Καταφυγής, η οποία πληροφορεί τους ξένους ταξιδιώτες για την ιστορική περιοχή της Καταφυγής. Επίσης πρέπει να στηριχθεί στην πινακίδα της Καταφυγής η πινακίδα της Καστανιάς, η οποία πληροφορεί τους ξένους ταξιδιώτες για την ιστορική περιοχή της Καστανιάς.

Έτοιμη θα είναι η πινακίδα της Καταφυγής για την ιστορική περιοχή της Καταφυγής.

ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΑΦΑΝΙΣΜΟ

ΚΑΔΟΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ - ΧΩΜΑΤΕΡΕΣ

"Πονάει κεφάλι - κόβω κεφάλι". Αυτό συνέβη με τον μεγάλο κάδο απορριμμάτων στη θέση "Κόμμα".

Σε διαμαρτυρία προς τον Δήμο Καρδίτσας για πλημμελή αποκομιδή των απορριμμάτων, όσο αφορά τον κάδο στη θέση Κόμμα, ο Δήμος προτίμησε να αποσύρει τελείως τον μεγάλο κάδο, με αποτέλεσμα κάποιοι να πετούν τα σκουπίδια τους στο πρανές του ποταμού και κάποιοι άλλοι να τα εναποθέτουν στο έδαφος. Έτσι η περιοχή έχει μετατραπεί σε χωματερή, χωρίς να σκέπτονται ότι η μόλυνση θα μεταφερθεί στο ποτάμι και από εκεί στα ζώα που ποτίζονται πιο κάτω και στους κήπους τους. Πέραν αυτού του σημείου από εκεί και μέχρι τη βρύση του Ζαχαριά έχουν δημιουργηθεί άλλοι δέκα τουλάχιστον παρόμοιοι και παράνομοι χώροι απόρριψης απορριμμάτων, φυσικά στα πρανή του ποταμού, για ευνόητους λόγους.

Αυτό, όσο και να στεναχωρούμε κάποιους, δεν μπορεί να συνεχιστεί. Πρέπει να ληφθούν μέτρα.

Σε πρώτη φάση, σε συνεννόηση με τον Δήμο, πρέπει να τοποθετηθούν κάδοι απορριμμάτων, μικροί ή μεγάλοι, όπου χρειάζονται, και να γίνεται η αποκομιδή των απορριμμάτων σύμφωνα με την σύμβαση που υπάρχει, και σύμφωνα με την οποία πληρώνουμε και τα τέλη καθαριότητας κανονικά και έχουμε την απαίτηση και ο Δήμος να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του.

Σε δεύτερη φάση, ενημέρωση των χωριανών μας για τις δικές τους υποχρεώσεις, όσο αφορά την διαχείριση των απορριμμάτων τους.

Σε Τρίτη φάση υπάρχει και ο εισαγγελέας και ο καθένας ας αναλάβει τις ευθύνες του.

Δεν είναι δυνατόν σήμερα με φωτιές να ξεπηδούν από παράνομες χωματερές και τα ποτάμια μας να είναι μολυσμένα σε μέγιστο βαθμό, εμείς να μένουμε απαθείς και να συμβάλλουμε στη διαιώνιση αυτού του προβλήματος.

ΔΡΟΜΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ - ΠΑΛΑΙΟΖΩΓΛΟΠΙΟΥ - ΙΤΑΜΟΥ

Είναι γεγονός ότι ο Ιανός του περασμένου Σεπτεμβρίου δημιούργησε πολλά προβλήματα στην περιοχή μας.

Καταστράφηκαν έργα υποδομής, τα οποία χρειάστηκαν χρόνια να γίνουν και δαπανήθηκαν πολλά χρήματα.

Εκτός από το δίκτυο ύδρευσης της Ραχούλας που αναφερθήκαμε παραπάνω, μεγάλη καταστροφή υπέστη και το οδικό δίκτυο της κοινότητας μας, με τον οδικό άξονα από διασταύρωση Ραχούλας - Καταφυγίου μέχρι Ίταμο να έχει υποστεί τεράστιες καταστροφές.

Όπου λαγκαδιές και ρεματιές συναντούσαν τον δρόμο, τα ορμητικά νερά τον διέλυσαν, προκειμένου αυτά να βρουν διέξοδο προς το κατάντη ποτάμι.

Τα γεφύρια που είχαν κατασκευαστεί στα σημεία αυτά δεν άντεξαν την ορμητικότητα και την ποσότητα των νερών και καταστράφηκαν.

Εκτός από τρεις παρεμβάσεις που έγιναν στο τμήμα μέχρι τη Ραχούλα στο τμήμα από Ραχούλα μέχρι Ίταμο έγιναν πρόχειρες αποκαταστάσεις των προβλημάτων που υπήρχαν.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα υπάρχει στη Θέση Έλατος ή Δέση μεταξύ

Παλαιοζωγλοπίου και Ίταμου. Από την ρεματιά που υπάρχει εκεί κατεβαίνουν όλα τα χώματα και οι βράχοι από την κατολίσθηση που έγινε στην δυτική κορυφή του Ίταμου. Το φαινόμενο αυτό της κατολίσθησης είναι σε εξέλιξη και δεν αναμένεται να σταματήσει σύντομα, ίσως να διαρκέσει αρκετά χρόνια. Πρέπει να γίνει συνεννόηση με το Τμήμα Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών ή της Θεσσαλονίκης, ώστε να δούμε τι θα μπορούσε να γίνει, ώστε να σταματήσει η κατολίσθηση. Επίσης θα πρέπει να εξετασθεί τι πρέπει να γίνει στο σημείο αυτό ώστε να μη διακόπτεται η κυκλοφορία. Αν δεν γίνει κάτι το μόνο σίγουρο είναι ότι ο δρόμος στο σημείο αυτό θα είναι κλειστός για πάνω από 7 μήνες το χρόνο. Επίσης ο ίδιος δρόμος, μεταξύ βρύσης Ίταμου και διασταύρωσης του δρόμου προς Καστανιά - Καροπλέσι, λόγω κατολίσθησης το οδόστρωμα μειώθηκε στο ελάχιστο και με δυσκολία και κίνδυνο διέρχονται τα αυτοκίνητα. Αν δεν γίνει κάτι, όσο ο καιρός είναι ακόμη καλός, είναι σίγουρο ότι τον χειμώνα η κυκλοφορία θα διακοπεί τελείως και στο σημείο αυτό.

Λίγα μέτρα μετά τη διασταύρωση προς Ίταμο (δυτικά)

Μερικοί από τους οικιστές του Ίταμου το καλοκαίρι δεν πήγαν να παραθερίσουν στον Ίταμο φοβούμενοι πυρκαϊά. Είχαν δίκιο, διότι, αν εκδηλωνόταν πυρκαϊά από τα δυτικά και με κλειστό τον δρόμο προς Παλαιοζωγλόπι, δεν υπήρχε διέξοδος διαφυγής.

Στον Δήμο, στην Αντιπεριφέρεια και το Δασαρχείο πρέπει να αντιληφθούν ότι ο δρόμος αυτός πρέπει να διατηρείται ανοικτός, πάση θυσία.

Φέτος απευθυνθήκαμε προς όλους τους αρμόδιους αλλά "φωνή βώντος εν τη ερήμῳ!".

Πληροφορούμαστε ότι η πολιτεία διέθεσε για την περιφέρεια Καρδίτσας το ποσό των 143 εκατ. ευρώ για την αποκατάσταση ζημιών από τον Ιανό. Όμως στον προγραμματισμό που έγινε, δεν ξέρουμε από ποιους, η περιφέρεια Ραχούλας είναι απούσα και δεν αναφέρεται πουθενά.

Άρα όλα τα παραπάνω προβλήματα θα παραμείνουν και θα επιδεινωθούν.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τα προβλήματα της κοινότητάς μας είναι πολλά και πρέπει να δράσουμε.

Το μονομελές κοινοτικό συμβούλιο, δηλ. ο πρόεδρος από μόνος του, δεν είναι δυνατόν να επωμιστεί το βάρος όλων αυτών των προβλημάτων και των απαραίτητων δράσεων για την επίλυσή των.

Πρέπει να συσταθεί μία επιτροπή με επικεφαλής τον πρόεδρο της κοινότητας, η οποία να επιληφθεί όλων των προβλημάτων της κοινότητάς μας και να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες.

Ο κόμπος έφθασε στο χτένι.

Η περιοχή μας εγκαταλείφθηκε και τούτο δεν πρέπει να το επιτρέψουμε.

Προσέχουμε την υγεία μας

ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Κατανάλωση γευμάτων

Φροντίστε να καταναλώνετε τρία κύρια γεύματα (πρωινό, μεσημεριανό και βραδινό) καθημερινά και σε σταθερές ώρες. Κάθε κύριο γεύμα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον μια πηγή δημητριακών, λαχανικών και φρούτων. Εκτός από τα κύρια γεύματα μπορείτε να καταναλώνετε ενδιάμεσα και μικρογεύματα (δεκατιανό, απογευματινό). Είναι σημαντικό να γευματίζετε σε ευχάριστο περιβάλλον, χωρίς βιασύνη και, αν είναι δυνατό, μαζί με την οικογένεια ή τους φίλους σας. Μην ξεχνάτε να τρώτε αργά και να μασάτε καλά.

Τύποι γευμάτων

Πρωινό γεύμα

Το πρωινό αποτελεί σημαντικό γεύμα της ημέρας. Η

συστηματική κατανάλωσή του σχετίζεται με πιο υγιεινές διατροφικές συνήθειες, καλύτερη σωματική και πνευματική υγεία καθώς και μικρότερο κίνδυνο παχυσαρκίας και άλλων νοημάτων.

Τι περιλαμβάνει ένα υγιεινό πρωινό

Φρούτα, δημητριακά, κατά προτίμηση ολικής άλεσης, γαλακτοκομικά και λαχανικά. Αν μέχρι σήμερα δεν καταναλώνετε καθόλου πρωινό, ξεκινήστε να τρώτε, έστω και μια μικρή ποσότητα, ώστε σταδιακά να σας γίνει συνήθεια.

Μεσημεριανό και βραδινό γεύμα

Στο μεσημεριανό και βραδινό γεύμα φροντίστε να καταναλώνετε ποικιλία από όλες τις σχεδόν τις ομάδες τροφίμων. Τα δύο αυτά κύρια γεύματα πρέπει να περιλαμβάνουν, τουλάχιστον μια πηγή από όλες τις παρακάτω κατηγορίες:

- Λαχανικά (π.χ. ωμά ή και βραστά, λαδερό φαγητό)
- Δημητριακά (π.χ. ρύζι, ψωμί, μακαρόνια, πλιγούρι)

Φρούτα διάφορα.

Ενδεικτικές αναλογίες ενός κύριου γεύματος

- Σαρδέλες ψητές με χόρτα, ψωμί ολικής άλεσης, φρούτο εποχής και λευκό κρασί.
- Μπριάμ με τυρί φέτα, ψωμί ολικής άλεσης, φρούτο εποχής και νερό.
- Μπαμίες με κοτόπουλο, σαλάτα λάχανο-καρότο, ψωμί ολικής άλεσης, φρούτο.
- Φασολάδα με σαλάτα αγγουροντομάτα, ψωμί ολικής άλεσης, φρούτο εποχής και νερό.
- Χταπόδι με κοφτό μακαρονάκι, σαλάτα με βραστά λαχανικά, φρούτο εποχής και νερό.
- Μοσχάρι με ρύζι, σαλάτα με ωμά λαχανικά

Καραϊσκάκης και Κιουταχής

Στις 9 Αυγούστου στα 1826, ο Καραϊσκάκης ανταμώθηκε κατά τύχη με τον Κιουταχή στη γαλλική φρεγάδα του ναυάρχου Δεριγνύ, που ήταν αραγμένη στον Πειραιά. Ο Κιουταχής με τον Ομέρ πασά της Χαλκίδας είχαν πάει να δουν το ναύαρχο. Δεν πρόφτασαν να κατεβούν στη σάλα και φτάνει ο Καραϊσκάκης με το Χρηστίδη σε βάρκα ελληνική από το μπρίκι του ψωριανού, του Γιαννίτση, που ήταν αραγμένο στη Λεψίνα και το 'χε ο Καραϊσκάκης στις διαταγές του. Λένε πως επίτηδες ο γάλλος ναύαρχος είχε φέρει έτσι το πράμα, για να σμίξουν οι δυο αρχιστράτηγοι. Κι αυτό του το είχε ζητήσει ο Κιουταχής.

 Ταράχτηκε ο Καραϊσκάκης μόλις είδε τον Κιουταχή μπροστά του. Έβαλε το χέρι στο σπαθί και είπε στο Χρηστίδη:

-Ορέ Χρηστίδη, μη μας κάνουν καμιά μπαμπεσιά;

Τον καθησύχασε ο Χρηστίδης. Κι ο Κιουταχής όμως ταράχτηκε, καθώς είδε τον Καραϊσκάκη. Ξαιρέτισε ο Καραϊσκάκης τον Κιουταχή, κατά την τουρκική συνήθεια (με την παλάμη στο στήθος), ριπέτισε κι ο Κιουταχής με το κεφάλι, αγέρωχος, και μίλησε πρώτος αρβανίτικα.

-Τι κάνεις, Καραϊσκάκη; Ελπίζω να 'ρθεις στα Μπιτόλια να με προσκυνήσεις και να σου δώσω όλα τα βιλαέτια, από την Αθήνα ως την Άρτα.

-Εγώ να σε προσκυνήσω; του αποκρίνεται ο Καραϊσκάκης. Αν είσαι Ρούμελη Βαλεσί εσύ, είμαι κι εγώ Ρούμελη Βαλεσί. Κι αν ήξερε η διοίκησή μου ότι κρένουμε εδώ τώρα μαζί, με κρέμαγε κι εμένα και δεκαπέντε χιλιάδες στρατεύματα, που έχω στη Λεψίνα.

-Και πώς μπορεί να σε κρεμάσει;
-Μήτως δε σε κρεμάει κι εσένα ο σουλτάνος όταν θέλει, ή όχι;

-Ναι, γιατί τον έχω βασιλιά!
-Λοιπόν, με κρεμάει κι εμένα, γιατί την έχω βασιλισσα.
Χαμογέλασε ο Κιουταχής. Σηκώθηκε πρώτος κι έφυγε από το καράβι. Την άλλη μέρα ο Κιουταχής του 'στελε καφέ, ζάχαρη και καπνό. Ο Καραϊσκάκης του έστειλε ένα φόρτωμα κρασί.
Εφημερίδα "Καιροί", Δεκέμβριος 1896

Πώς ο Καραϊσκάκης ημέρωνε τα θηρία

...Στις αρχές του 1827 ήλθα εδώ στο Κερατσίνι και έμεινα επί πολύ στη σκηνή του Χατζή-Πέτρου, θείου μου, αδελφού της μάνας μου. Ο ένδοξος Καραϊσκάκης αγαπούσε πολύ το Χατζή-Πέτρο και τον ονόμαζε μάλιστα Βλάχηπετη, διότι ήταν ανοιχτοχέρης και αξιοπρεπής. Συχνά λοιπόν επισκεπτόταν το Χατζή-Πέτρο. Μία των ημερών συνέβη να συγχυστεί ο αρχηγός Καραϊσκάκης με δύο καπεταναίους αξιωματικούς πρώτης τάξεως, ενθυμούμαι μάλιστα και τα ονόματά τους, Λεπενιωτάκης και Καραβίδας ή Καφρίτσας. Η σύγχυση είχε φτάσει σε τέτοιο βαθμό, ώστε περιμέναμε κάποια επικίνδυνη ρήξη, αλλά ο Καραϊσκάκης άρχισε να υποχωρεί και με την υποχώρησή του διασκέδασε τη σύγχυση, έτσι που το γύρισε στα αστεία και το θέμα έληξε.

Ο Χατζή-Πέτρος, αφού αναχώρησαν από τη σκηνή οι αξιωματικοί, λέγει προς τον Καραϊσκάκη:

-Αρχηγέ, αν ήμουν εγώ, θα τους τιμωρούσα και θα τους έδιωχνα! δεν θα υπόφερνα αυτή την αυθάδεια.

Ο Καραϊσκάκης τότε, γέλασε και του λέγει:
-Ε, Βλάχηπετη, Βλάχηπετη! Αν θέλεις να είσαι αρχηγός, πρέπει να έχεις καλύτερα παλικάρια από τον εαυτό σου, ικανότερους συντρόφους, διότι όταν αρχίζει ο πόλεμος, φωνάζω: "πού είσαι Λεπενιωτάκη, πού είσαι Καραβίδα, και πηγαίνουν αυτοί πρώτοι στα ταμπούρια τα τουρκικά και ύστερα πηγαίνων εγώ, σέρνουν τα σπαθιά και πηδούν πρώτοι αυτοί στα τουρκικά ταμπούρια". Τότε λέει ο στρατηγός Χατζή-Πέτρος: "Εχεις δίκιο, αρχηγέ!"

(Εφημερίδα των συζητήσεων της Βουλής
λόγος του βουλευτή Δημητρίου Χατζίσκου)

Τα χαρακτηριστικά του Καραϊσκάκη

"Τα χαρακτηριστικά του Καραϊσκάκη ήταν τα εφεξής: Ανάστημα μέτριον, σώμα ισχνόν, υπομέλαν(μελαχρινό) και ασθενές, πρόσωπον μακρύ και λεπτόν, μέτωπον πλατύ, οφρείς πλατεία, δασεία και μελανάι: οφθαλμοί μικροί και μελανοί, στόμα μεγάλον, οδόντες μικροί, μύστας μέτριος και μέλας. Αι τρίχες της κεφαλής του ομοίως, εξ ων ήσαν και μερικά λευκά. Είχε νουν ικανώς εκλεπτισμένον, γεννητικόν, και δραστηριον. Ανδρείος και τολμηρός εις τους κινδύνους: στρατηγικός, ακούραστος εις τους αγώνας. Μεγαλόψυχος εις την σκληραγωγίαν, μολονότι ήτο αδύναμος και φιλάσθενος.

Ιστορικές σελίδες

Ανέκδοτα από τη ζωή των ηρώων της Ελληνικής Επανάστασης

Κοινωνικός με όλους. Τας παρά των συναγωνιστών συμβουλάς και πολεμικά σχέδια ήκουσε με προσοχήν και ενήργει με ευχαρίστησιν. Και ταύτα μεν τα χαρακτηριστικά του και τα φυσικά προτερήματα. Τα δε ελαπτώματα τα εξής:

'Ητο ενίστε παλίμβολος(ευμετάβλητος)' αισχρολόγος καθ' υπερβολήν, πικρός υβριστής των ανάδρων, πολλάκις και των φύλων. Οξύθυμος, ώστε ενίστε εφαρπάζετο (έπαιρνε φωτιά) πριν προλάβει να εξετάσει την υπόθεσιν ή και το αντίθετο, ικανός να διορθώνει τα ελαπτώματα του, όταν έβλεπε ότι επροένουν σύγχυσιν και βλάβην, διότι εμεταχειρίζετο την πολυτροπίαν (διάφορους τρόπους) και την αστειότητα, τέλος δε ενίστε εζήτει και συγχώρησιν".

Χριστόφορος Περραιβός
"Απομνημονεύματα πολεμικά"

Ο Καραϊσκάκης για το θάνατο του Γκούρα

Όταν ο Γκούρας βρισκόταν κλεισμένος στην Ακρόπολη, είχε βρει τρόπο να επικοινωνεί με τον Καραϊσκάκη που διοικούσε τις ελληνικές δυνάμεις στην Ελευσίνα προσπαθώντας να λύσουν την τουρκική πολιορκία. Κάποιος γενναίος στρατιώτης σκαρφάλωνε νύχτα, προς τα κάτω το τείχος της Ακρόπολης, και έφθανε στο ελληνικό στρατόπεδο, με μηνύματα του Γκούρα για τον Καραϊσκάκη.

Τα μηνύματα έφεραν πάντα την υπογραφή του Γκούρα, αλλά ήταν γραμμένα με κωδικό, ώστε αν τυχόν έπεφταν στα χέρια των Τούρκων να μην μπορούν να τα διαβάσουν. Ο ταχυδρόμος είχε μαζί του ένα από τα περιστέρια που οι πολιορκημένοι είχαν στην Ακρόπολη, στο πόδι του οποίου ο Καραϊσκάκης έδενε την απάντησή του στον Γκούρα, αφού ήταν αδύνατο για τον ταχυδρόμο να επιστρέψει στην Ακρόπολη και έτσι παρέμεινε με τις δυνάμεις του Καραϊσκάκη.

Στην Ακρόπολη ο Γκούρας είχε μαζί του γραμματικό του, Κωνσταντίνο Παπαθανασόπουλο, με καταγωγή από την Γορτυνία. Ο Καραϊσκάκης αντιπαθούσε τον Παπαθανασόπουλο και του είχε κολλήσει το παρατσούκλι "Μετερνίχος", καθώς τον θεωρούσε πονηρό και δολοπόλο, όπως ο διαβόθητος Αυστριακός καγκελάριος. Αντίθετα, ο Γκούρας είχε τυφλή εμπιστοσύνη στον Παπαθανασόπουλο και μάλιστα τον είχε αφήσει εν λευκώ να γράφει τα μηνύματα στον Καραϊσκάκη. Ο Γκούρας ήταν αγράμματος και δυσκολεύοταν να βάζει κάθε φορά την υπογραφή του σε κάποιο έγγραφο. Προκειμένου να μη χάνει χρόνο κάθε φορά που ήταν να βάλει την υπογραφή του, ο "Μετερνίχος" κανόνισε να υπογράφει πολλά λευκά χαρτιά, όπου το κείμενο εκ των υστέρων το έγραφε ο ίδιος, για λογαριασμό του Γκούρα.

Όταν στις 30 Σεπτεμβρίου 1826 σκοτώθηκε ο Γκούρας, ο "Μετερνίχος" μέσα στην ταραχή του, χρησιμοποίησε μία από τις κόλλες αυτές με την υπογραφή του Γκούρα προκειμένου να ενημερώσει τον Καραϊσκάκη για το τραγικό γεγονός.

Ένας από τους υπερασπιστές της Ακρόπολης κατέβηκε το τείχος μεταφέροντας την επιστολή στο ελληνικό στρατόπεδο. Το παλικάρι όταν έφθασε στον Καραϊσκάκη ήταν πολύ στεναχωρημένο και έκλαιγε. Όμως, του είχαν πει να μην αναφέρει σε κανένα άλλο εκτός από τον Καραϊσκάκη την είδηση για το θάνατο του Έλληνα αρχηγού για να μην προκληθεί πανικός. Ο Καραϊσκάκης κατάλαβε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά, αλλά είδε την υπογραφή του Γκούρα στο χαρτί και ησύχασε. Άλλα για να βεβαιωθεί ρώτησε το παλικάρι για την υγεία του Γκούρα και εκείνος του είπε ότι ήταν καλή, αφού δεν μπορούσε να του πει την αλήθεια εκείνη τη στιγμή επειδή ήταν μπροστά και άλλοι.

Μέχρι να αποκρυπτογραφήσουν οι γραμματικοί του το περιεχόμενο της επιστολής, ο Καραϊσκάκης προσπάθησε με τον τρόπο του να φτιάξει τη διάθεση του παλικαριού: Μην κλαί πολικάρα μου. Σε δέκα μέρες θα μπούμε όλοι στο Κάστρο (Ακρόπολη). Όμως, ο ταχυδρόμος άρχισε να κλαίει ακόμη πιο δυνατά. Τότε ο Καραϊσκάκης σκέφθηκε ότι ίσως ο λόγος που το παλικάρι έκλαιγε ήταν συναισθηματικός. Τον ρώτησε αν είχε γυναίκα και εκείνος απάντησε αρνητικά, και συνέχισε τα κλάματα. Τότε ο Καραϊσκάκης για να τον κάνει να σταματήσει τα κλάματα του είπε το αμήμπτο: "Θα' χεις καμιά π' τανίστα στο Κάστρο, έγνοια σ' και θα μπούμε γλήγουρα, δε θα σ' την πάρ κανένας!"

Εκείνη τη στιγμή ένας από τους γραμματικούς ψιθύρισε στον Καραϊσκάκη -ώσ

Ιστορικές σελίδες

Συνέχεια από τη σελ. 8

**Νικήτας Σταματελόπουλος ή Νικηταράς ο Τουρκοφάγος
(1782 ή 1787-1849)**

"Νικηταρά -Νικηταρά

Πού 'χεις στα πόδια σου φτερά
και στην καρδιά ατσάλι."

Ο Φωτάκος στο βιβλίο του "Βίοι Πελοποννησίων ανδρών", αναφέρει ότι τόπος γεννήσεως του ήταν το χωριό Τουρκολέκα της Μεγαλόπολης. Τα παιδικά του χρόνια τα έζησε στο χωριό του πατέρα του, στο χωριό Τουρκολέκα του Δήμου Φαλαισίας της επαρχίας Μεγαλοπόλεως, του Νομού Αρκαδίας.

Πατέρας του ήταν ο κλέφτης Σταματέλος Τουρκολέκας. Η μητέρα του Σοφία Καρούτου ήταν αδελφή της γυναίκας του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Ο Νικηταράς λοιπόν ήταν ανιψιός του Γέρου του Μωριά. Εντεκάχρονος, βγήκε στο αρματολίκι ακολουθώντας τον πατέρα του. Αργότερα εντάχθηκε στο "μπουλούκι" του περίφημου κλέφτη Ζαχαρία Μπαρμπιτσιώτη. Κοντά του έμαθε τα μυστικά της πολεμικής τέχνης, ξεχωρίζοντας για την ανδρεία και την ευρωστία του. Ήταν ψηλός, μελαχρινός, πρώτος στο πήδημα και γρήγορος στο τρέξιμο. Η αλληλεστίμηση και η φιλία που αναπτύχθηκε μεταξύ του Καπετάνιου και του Νικηταρά, οδήγησαν τελικά στον γάμο του με την κόρη του Ζαχαρία, την Αγγελίνα.

Το 1805, στο μεγάλο διωγμό των κλεφταρματολών, ο πατέρας του σκοτώθηκε από τους Τούρκους και ο Νικηταράς ακολούθησε τον θείο του Θεόδωρο Κολοκοτρώνη στην Ζάκυνθο. Έκτοτε, δεν τον εγκατέλειψε ποτέ. Την αφοσίωση του Νικηταρά προς τον θείο του ο λαός την είπε με δύο λόγια. "Μπροστά πηγαίνει ο Νικηταράς και πίσω ο Κολοκοτρώνης" αλλά και θέλοντας να τονίσουν την στενή και άρρηκτη σχέση των δύο ανδρών έλεγαν: "Η κεφαλή ήτο του Κολοκοτρώνη και η χειρ του Νικηταρά". Εκείνο τον καιρό τα Εππάνησα τα εξουσίαζαν οι Ρώσοι. Ο Νικηταράς εντάχθηκε στο ρωσικό στρατό και με το τάγμα του πολέμησε εναντίον του Ναπολέοντα στην Ιταλία.

Στη συνέχεια επέστρεψε στην Ζάκυνθο και υπηρέτησε αυτή την φορά τους Γάλλους, που στο μεταξύ είχαν καταλάβει το νησί με την συνθήκη του Τύλιτ. Στις 18 του Οκτώβρη του 1818 - ενώ βρισκόταν στην Καλαμάτα - μυήθηκε στη Φιλική εταιρεία από τον Ηλία Χρυσοσπάθη. Με συντροφιά τον Αναγνωσταρά και αργότερα τον Δ. Πλαπούτα, περιόδευσε την Πελοπόννησο κατηχώντας πολλούς στο μεγάλο μυστικό και ετοιμάζοντας τον λαό για τον επερχόμενο έστηκωμά.

Με την έκρηξη της επανάστασης, μαζί με τον θείο του Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και άλλους οπλαρχηγούς μπήκε στην Καλαμάτα, στις 23 του Μάρτη του 1821. Είχε ενστερνίσθει βαθιά τις απόψεις και τα σχέδια του θείου του και πήρε μέρος σε όλες τις επιχειρήσεις για την κατάληψη της Τρίπολης που τότε ήταν το Διοικητικό κέντρο των Οθωμανών στην Πελοπόννησο.

Στις 12-13 του Μάη επικεφαλής 800 ανδρών συμμετείχε στην νικηφόρα μάχη στο Βαλτέτσι. Άμεσως μετά και ενώ κατευθυνόταν προς το Ναύπλιο με 200 μόλις άντρες, προέκυψε η ανάγκη να αντιμετωπίσει στα Δολιανά, ισχυρή Τουρκική δύναμη 6.000 ανδρών υπό τον Κεχαγιάμπετη, υποστηριζόμενη και από πυροβόλα. Ήταν 18 του Μάη του 1821. Εκεί απέδειξε στο έπακρο τον ηρωισμό του και την σπάνια στρατιωτική του αρετή και ικανότητα. Κατάφερε να τους προξενήσει τεράστια καταστροφή και σχεδόν να τους αποδεκατίσει. Εντρομοί οι Τούρκοι σκορπίστηκαν στις γύρω ρεματιές για να γλυτώσουν, εγκαταλείποντας τα ζώα και τα πυροβόλα τους στα χέρια των Ελλήνων. Ο Νικηταράς, βλέποντας τους να φεύγουν τους φώναζε: "Σταθήτε Πέρσαι να πολεμήσωμε" και μάλιστα τους αποκαλούσε Περσιάνους.

Οι μάχες των Δολιανών και των Βερβένων, προξένησαν ιδιαίτερα σοβαρές ζημιές στους Τούρκους - που αναγκάστηκαν να κλειστούν στην Τρίπολη - ξανάδωσαν κουράγιο στους ξεσηκωμένους ραγιάδες, και προετοίμασαν το κλίμα για την άλωση της πρωτεύουσας του Μωριά, που πραγματοποιήθηκε στις 23 Σεπτέμβρη 1821, επιβεβαιώνοντας για μια ακόμη φορά, την στρατηγική του Κολοκοτρώνη.

Αφού πέρασε λίγος καιρός από τις δίδυμες μάχες, ο Κολοκοτρώνης τον έστειλε επικεφαλής της δύναμης που πολιορκούσε το Ναύπλιο. Από εκεί έφυγε για την Ανατολική Στερεά. Οι επαναστημένοι Αθηναίοι τον εξέλεξαν αρχηγό τους. Βοήθησε τον Οδυσσέα Ανδρούτσο στην προσπάθεια του να ανακαταλάβει την πόλη. Υπήρξε τόσο δυνατή η αδελφική φιλία που αναπτύχθηκε μεταξύ των δύο ανδρών, ώστε έσμιξαν το αίμα τους κι έγιναν αδελφοποιητοί, σταυραδέρφια.

Κατόπιν, επέστρεψε στην Πελοπόννησο για να βοηθήσει τον Κολοκοτρώνη στην συνεχίζομενη πολιορκία της Τρίπολης. Όταν η πόλη έπεσε (23/09/1821) οι Έλληνες την λαφυραγώγησαν και μοίρασαν τα λάφυρα. Μεταξύ των ελάχιστων που αρνήθηκαν να πάρουν μέρος στην διανομή ήταν και ο Νικηταράς. Όλη του η ζωή ένας αγώνας. Μάχη στην μάχη. Δεν ήξερε και δεν ήθελε να ξαποσταίνει. Τον Δεκέμβρη του '21 τον βρίσκουμε να πολιορκεί το Ναύπλιο. Η πολιορκία αυτή υπήρξε ατυχής και μάλιστα κινδύνευσε σοβαρά να αιχμαλωτισθεί από τους Τούρκους. Τον Απρίλη του '22 με 700 παλικάρια παίρνει μέρος στην μάχη της Στυλίδας και της Αγίας Μαρίνας στο πλευρό του Ανδρούτσου. Η κορυφαία μετά τα Δολιανά στιγμή της ζωής του έφτασε.

Η Τουρκία απαλλαγμένη από τον Αλή πασά και τους όποια εσωτερικά της προβλήματα, πήρε την απόφαση να συντρίψει κάθε αντίσταση στην Πελοπόννησο. Στα τέλη του Ιούνη του 1822, το στράτευμα κίνησε για την Πελοπόννησο. Τριάντα χιλιάδες ήταν οι άνδρες που συγκεντρώθηκαν στην Λάρισα. Όπου περνούσε αυτός ο συρφετός άφηνε αποκαΐδια κι ερημιά. Στις 5 του Ιούλη, η στρατιά πέρασε τον Ισθμό. Κατέλαβε χωρίς καμιά αντίσταση την Κόρινθο και προχώρησε στην Αργολίδα, περνώντας από τα Δερβενάκια. Στην καταστροφή του Δράμαλη στα Δερβενάκια ο Νικηταράς ξεπέρασε τον εαυτό του και αποθεώθηκε από τους συντρόφους του.

Του Παπαμιχαήλα
Μπώλου, Φιλολόγου**Ο ΓΥΦΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ
(Διήγημα)**

Στην απέναντι πλευρά από κει που μέναμε εμείς οι μαθητές, ένα μικρό λιβάδι ξεδίπλωνε το πράσινο χαμόγελό του.

Μια μέρα, στο κέντρο αυτού του λιβαδιού είχε στηθεί μια μεγάλη ταϊγγάνη τέντα. Τότε δεν υπήρχαν στους Σοφάδες τόσοι πολλοί τσιγγάνοι· οι περίοικοι δεν έδωσαν και μεγάλη σημασία. Κάθε μέρα που περνούσα από εκεί για να πάω στο Γυμνάσιο, κοντοστεκόμουνα και κοίταζα με περιέργεια. Όσο πήγαινε και η κίνηση όλο και μεγάλωνε και τα πρόσωπα γίνονταν περισσότερα. Μια μέρα ρώτησαν να ανήκε στο συνάφι τους: "Τι γίνεται εδώ, θα έχουμε κανένα γεγονός;" Εκείνος μου απάντησε: "Το Σάββατο παντρεύεται η αδερφή μου! Πάρε και τα άλλα παινιά και ελέστε στο γλέντι", χωρίς να το πολυσκεφτεί. Η αδερφή του ήταν μικρό κορίτσι. Ζήτημα να ήταν 15 χρονών.

Την άλλη μέρα ανακοίνωσα στην παρέα την πρόσκληση. Κανένας δεν είχε αντίρρηση. Δεν ξέρω γιατί ήταν ομόφωνη η αποδοχή! Πιστεύω ότι το κίνητρο στην όλη προσπάθειά μας ήταν η περιέργεια. Θέλαμε όλοι να δούμε από κοντά τα ήθη και τα έθιμα των τσιγγάνων, αλλά και πώς θα εξελισσόταν ο γάμος.

Η σκηνή όπου θα λάβαινε χώρα ο γάμος είχε ευπρεπιστεί και ο αύλειος χώρος είχε σκουπιστεί προσεχτικά. Καθίσματα πολλά δεν υπήρχαν. Μόνο σκαμνάκια και δυο τρία "τουράκια". Στο εσωτερικό μέρος της τέντας ο περίγυρος ήταν μεγάλος και όλα τα σκεύη είχαν τακτοποιηθεί επιμελώς. Τα κλινοσκέπασματα, όπως παπλώματα, χράμια και καραμελωτές σε όλους τους χρωματισμούς, έκαναν εξαιρετική εντύπωση στα δικά μας μάτια. Πολύχρωμα φουστάνια σε περίτεχνες αποχρώσεις κρέμονταν σε μια εσωτερική τέμπλα. Απαραίτητο συμπλήρωμα ήταν και τα κουζινικά τοποθετημένα

με τάξη στη δυτική πλευρά της τέντας, καμαρώνανε! Ξεχώριζαν η γκαζιέρα, η λάμπα πετρελαίου, τα τηγάνια και άλλα μικροαντικείμενα.

Η ώρα περνούσε. Τα κλαρίνα με τους οργανοπαίχτες έπαιζαν τραγούδια, χαλαρά. Η νύφη κι ο γαμπρός δεν είχαν ακόμα φανεί. Εν τω μεταξύ, μας κέρασαν λικέρ και σοκολατένιες ελιές. Εμείς στήσαμε κουβέντα μεταξύ μας. Η κατάσταση και το γενικότερο κλίμα δεν ήταν και το καλύτερο στην καθ' όλα περιποιημένη τέντα. Ξαφνικά, εκεί που λέγαμε να φύγουμε, παρουσιάστηκε κατηφής και φανερά εκνευρισμένος ο υποψήφιος γαμπρός. Η νύφη άφαντη λίγο πολύ ψιλαστήκαμε ότι τα πράγματα δεν πήγαιναν και τόσο καλά. Δεν καταλαβαίναμε και πολλά γιατί οι τσιγγάνοι μιλούσαν στη γλώσσα τους. Σιγά σιγά η παρέα μας αποφάσισε να φύγει, αλλά και οι συγγενείς της νύφης άρχισαν να αραίωνουν.

Δεν ήθελα να φύγω, αν δεν μάθαινα τι συνέβηκε. Έτσι, ρώτησα έναν άλλο νεαρό τσιγγάνο από το σόι του γαμπρού. Μου

Ας ξαναγίνουμε παιδιά!

δυνάμωσε τ' αγέρι, τον σκόρπισε μ' ορμή!

Ιωάννης Πολέμης

Η αλεπού καλόγρια

Σαν δεν είχε τι να φάει,
μια αλεπού πονηρεμένη,
αποφάσισε να πάει
και καλόγρια να γένει.

Τρεις κοκόροι που δεν έχουν
στο κεφάλι λίγη γνώση,
την πιστεύουνε και τρέχουν
την ευχή της να τους δώσει.

Μπαίνουν μέσα στο κελί της,
τους ξημολογά εκείνη
και κουνά την κεφαλή της
και συχώρεση τους δίνει.

Και χωρίς να χάσει ώρα,
καθώς ήταν πεινασμένη,
τους αρπάζει, κι είναι τώρα
και οι τρεις συχωρεμένοι.

Και η αλεπού τους κλαίει,
τους μοιρολογά και λέει:
-έτσι την παθαίνουν όσοι
έχουνε κοκόρου γνώση!

Γεώργιος Δροσίνης

Ο καημένος

Στο λιβάδι ξεχασμένος
ένας γάιδαρος βοσκούσε.
Τίποτ' άλλο δε ζητούσε
ο καημένος.

Το χορτάρι του μασούσε
κι ήταν τρισευτυχισμένος
και το ξύλο λησμονούσε,
ο καημένος.

Και την τύχη ευχαριστούσε
που δεν ήταν φορτωμένος
και τα δυο του αυτιά κουνούσε,
ο καημένος.

Τους εχθρούς του συγχωρούσε
κι ήτανε συγχωρεμένος
και τον κόσμο αγαπόυσε,
ο καημένος.

Το Θεό παρακαλούσε
για να μείνει εκεί δεμένος
και να βόσκει όσο θα ζούσε,
ο καημένος

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Το ποταμάκι

- Από πού είσαι ποταμάκι;
- Από κείνο το βουνό.
- Πώς τον λέγαν τον παππού σου;
- Σύννεφο στον ουρανό.
- Ποια εινή μάνα σου;
- Η μπόρα.
- Πώς κατέβηκες στη χώρα;
- Τα χωράφια να ποτίσω
και τους μύλους να γυρίσω.
- Στάσου, να σε δούμε λίγο
ποταμάκι μου καλό!
- Βιάζομαι πολύ να φύγω,
Ν' αναταμώσω το γυαλό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Ο άνθρωπος με το μόνιμο χαμόγελο

Ιδωμένη με τα σημερινά δεδομένα, η ζωή ήταν μίζερη. Τότε όμως φαινόταν απόλυτα φυσιολογική. Πότε; Όχι πολύ παλιά, πάνω κάτω πριν πενήντα χρόνια. Στα συγκροτημένα χωριά οι άνθρωποι ζούσαν κάπως καλύτερα. Είχαν μια υποτυπώδη συγκοινωνία, ταχυδρομείο, αστυνομικό σταθμό, έναν γείτονα να πουν δυο κουβέντες και κάποιο καφενείο να ξεδίνουν τα βράδια. Κατά τ' άλλα, η φτώχεια ήταν μόνιμη κατάσταση, συνηθισμένη πάππου προς πάππου και κανείς δεν έλτιζε στο καλύτερο ούτε και διαμαρτυρόταν για την τύχη του.

Οι εξοχίτες δεν είχαν τις ίδιες ...πολυτέλειες. Απομονωμένοι στις εξοχές, η μια οικογένεια από την άλλη σε απόσταση "βολής τυφεκίου", όπως έλεγε κι ο αστυνόμος του χωριού, τα μόνα ζωντανά στα οποία απηύθυναν το λόγο ήταν τα γιδοπρόβατα και τα σκυλιά τους. Μ' αυτά διαιτηκτίζονταν καθημερινά, όταν δεν υπάκουαν στις εντολές τους, σ' αυτά απευθύνονταν, αλλά απόκριση δεν έπαιρναν... Στις συναντήσεις τους με τους άλλους συγχωριανούς ήταν επιφυλακτικοί, σφιγμένοι και ολιγόλογοι.

Ο Κωσταντής έκανε τη διαφορά. Ζούσε στην εξοχή με την πολυμελή οικογένειά του και προσπαθούσε να τα φέρνει βόλτα κάνοντας κάθε είδους εργασία. Καλλιεργούσε τα λίγα κτήματά του, συντηρούσε μια μικρή κτηνοτροφία και εποχιακά εργαζόταν ως κτίστης, ως ξυλοκόπος και έκανε όποια άλλη εργασία του τύχαινε. Ήταν άριστος κυνηγός και οι πρώτες μπεκάτσες που έρχονταν στην αγορά νωρίς το φθινόπωρο προέρχονταν από δικό του κυνήγι. Τα τελευταία χρόνια που τον θυμάμαι, είχε ανοίξει μαζί με τον μεγαλύτερο γιο του και ένα σιδηρουργείο, όπου διόρθωνε τα γεωργικά εργαλεία των χωριανών, αλλά και των κατοίκων γειτονικών χωριών.

Η σωματική του διάπλαση δεν είχε κάτι το ιδιαίτερο. Ανάστημα γύρω στα 1,70, αλλά ευρύστερος και μπρασωμένος. Με πρώτη ματιά έδειχνε ένας κανονικός άνδρας και τίποτε επάνω του δεν πρόδιδε ότι το σώμα εκείνο έκρυβε μέσα του μια πράκτεια δύναμη. Οι συγχωριανοί διηγούνταν με ανυπόκριτο θαυμασμό διάφορα περιστατικά για την υπεράνθρωπη δύναμη του Κωσταντή:

Κάποτε, πηγαίνοντας καβάλα στο γάιδαρό του προς το διπλανό χωριό για κάποια εργασία, σε μια στροφή του δρόμου είχε πέσει ένα μεγάλο δένδρο και έκλεινε τη διάβαση. Το φορτοεπιβατηγό της γραμμής, αναγκαστικά, είχε σταματήσει, οι επιβάτες κατέβηκαν και 4-5 άνδρες προσπαθούσαν να μετακινήσουν το πεσμένο δένδρο, χωρίς και να καταφέρουν να το κουνήσουν από τη θέση του.

Κατέβηκε κι ο Κωσταντής από το γάιδαρο, πλησίασε, και παρέμεινε για μερικά λεπτά χαμογελώντας, κατά τη συνήθειά του, σαν ν' απολάμβανε την αγωνία των ανθρώπων.

Έλα, βάλε κι εσύ ένα χεράκι, του είπαν. Πλησίασε ο Κωσταντής και... "Κάντε όλοι στην άκρη!" είπε. Γέλασαν εκείνοι με το

...αστείο και παραμέρισαν.

Ερεύνησε με το μάτι το πεσμένο δένδρο ο Κωσταντής, για να μοιράσει το βάρος, το σήκωσε αργά αργά με τα δυνατά μπράτσα του και το έβαλε στον ώμο του, σαν να ήταν πούπουλο! Με αργό βήμα, έφτασε στην άκρη του δρόμου και, με μια απότομη κίνηση, το έριξε στο γκρεμό... Έμειναν με το σόμα ανοιχτό από την έκπληξη οι επιβάτες.

-Γεια, στα χέρια σου παλικάρι, είπαν μερικοί. Γέλασε πλατιά ο Κωσταντής.. -Χαρά στο πράμα! είπε εκείνος, ξανακαβαλίκεψε το γάιδαρό του και τράβηξε το δρόμο του.

Οι ιστορίες του Κωσταντή είχαν να κάμουν και με το γάιδαρο, που χρησιμοποιούσε για τις μικρομεταφορές και για να μην πηγαίνει πεζός στο κτήμα του. Για να φτάσει όμως στο κτήμα έπρεπε να περνάει μέσα από ένα ρεματάκι. Να, όμως που ο γάιδαρος είχε την ιδιοτροπία να απεχθάνεται το νερό! Ποτέ δεν πατούσε μέσα σε νερό, όσο κι αν τον παρώτρυνες, όσο κι αν τον έδερνες. Στύλωνε τα πόδια και παρέμενε ακίνητος στην όχθη! Ο Κωσταντής, με τον καιρό, είχε πια συνηθίσει την ιδιοτροπία του γαϊδάρου του και δεν έκανε καμιά προσπάθεια να τον πείσει. Μόλις έφτανε στην όχθη του ρυακιού, ξεπέζευε, έσκυβε κάτω από την κοιλιά του γαϊδάρου, τον έπαιρνε στους ώμους του και τον περνούσε απέναντι! Στη συνέχεια τον καβαλίκευε και συνέχιζε ατάραχος το δρόμο του!

Μ' αυτά και μ' αυτά, διασκέδαζαν οι χωριανοί κι ο Κωσταντής γελούσε καλόκαρδα!

Εκείνο όμως που τον χαρακτήριζε ήταν η παροιμιώδης ηρεμία του και το μόνιμο χαμόγελο του. Κανείς δεν τον είδε ποτέ οργισμένον, εκνευρισμένον, ή -φανερά τουλάχιστο- στενοχωρημένον. Η ήρεμη ομιλία και το μόνιμο χαμόγελο του σου έδιναν την εντύπωση ενός ευτυχισμένου και καλοσυνάτου ανθρώπου που τίποτε δεν τον απασχολεί κι ας είχε χήλια προβλήματα να αντιμετωπίσει! Τον γνώρισα τον Κωσταντή από κοντά και μπορώ με βεβαιότητα να ειπώ ότι αυτή η στάση του στη ζωή ενεργούσε σαν ηρεμιστικό και στους διπλανούς του. Συνομιλούσες για λίγο μαζί του και αποχωρούσες πιο ήρεμος, με άλλη διάθεση!

Όλοι τον αγαπούσαν τον Κωσταντή για την καλή του καρδιά και τον θαύμαζαν για την ανδροσύνη του, αλλά η μοίρα τ' ανθρώπου αυτά δεν τα λαβαίνει υπόψη. Εκείνη κλώθει τη μοίρα καθεμιανού μας κατά το κέφι της. "Μηδένα προ του τέλους μακάριζε..." είπε ο σοφός Σόλων ο Αθηναίος, πριν από είκοσι πέντε περίπου αιώνες, και αυτό ισχύει για όλους μας, διαχρονικά. Ο καλόκαρδος και αλύγιστος Κωσταντής, που ζούσε όλη τη ζωή στον καθαρό αέρα της εξοχής, που τρεφόταν με τα γηήσια προϊόντα της γης, που δεν κάπνιζε, δεν έπινε άλλο από νεράκι και δεν τον πρόσβαλε ποτέ το σαράκι της στενοχωρίας, εκεί στα εβδομήντα του, τον προσέβαλε ο καρκίνος του πνεύμονα, και τον τελείωσε... Απίστευτα πράγματα!

Το φεγγαρόφωτο

Διήγημα

Η λαϊκή μούσα έχει αποθέωσει το φεγγάρι στους μύθους, στα τραγούδια και στον παροιμιακό λόγο. Τα παλιότερα χρόνια το φεγγάρι ήταν το φανάρι της νύχτας για τους οδοιπόρους, για τους ρομαντικούς, για τους ερωτευμένους: "Φεγγαράκι μου λαμπρό / φέγγε μου να περπατώ...", και το τραγούδι του ερωτευμένου προς την καλή του: "Εσύ κι εγώ κι η αργυρά σελήνη...". Το φως του φεγγαριού όμως δεν δίνει όλη τη γλυκάδα και τη βελούδενια απαλότητά του κάθε εποχή. Μόνο όταν ο δίσκος του είναι "γεμάτος" ρίχνει αφειδώλευτα το φως του πάνω στη γη. Και πάλι στο απόγειο της φωτεινότητάς του βρίσκεται τους μήνες της προτίμησής του: το Γενάρη και τον Αύγουστο. "Το φεγγάρι του Γενάρη, ήλιος της ημέρας μοιάζει", αλλά και "Του Αυγούστου το φεγγάρι μοιάζει με μαργαριτάρι!"

Ήταν Αύγουστος του 1958 κι εγώ παλικαράκι στα 23 μου. Έφεδρος αξιωματικός του πεζικού, υπηρετούσα σ' ένα στρατόπεδο στα ορεινά της Κεντρικής Μακεδονίας. Εκείνο το καλοκαίρι όλοι οι λόχοι του τάγματος βρίσκονταν εκτός στρατόπεδου για ασκήσεις, για έργα και άλλες υπηρεσίες. Στο στρατόπεδο μείναμε μόνο οι αξιωματικοί του Εφοδιασμού, του Υλικού και των Οικονομικών. Σ' εκείνα τα μικρά στρατόπεδα, δύναμης τάγματος, οι αξιωματικοί έμοιαζαν με μια μεγάλη οικογένεια και ο διοικητής μόνη έγνοια είχε να λειτουργούν στην εντέλεια όλες οι υπηρεσίες. Αυτό, βέβαια, εξαρτόταν κυρίως από τους αξιωματικούς που τις διεύθυναν. Τους αξιωματικούς των τριών παραπάνω υπηρεσιών, που ήμασταν όλοι έφεδροι - δυο δάσκαλοι και ένας οικονομολόγος- μας φερόταν με πολύ τακτ και ευγένεια και έκανε ότι μπορούσε να μάς δείχνει την εκτίμησή του, αφού είχε διαπιστώσει ότι τα πάντα λειτουργούσαν στην εντέλεια.

Ένα απόγευμα μας κάλεσε και τους τρεις στο Γραφείο του και, αφού μας πρόσφερε καφέ, έφερε την κουβέντα και στα υπηρεσιακά. Μας είπε ότι ο ίδιος θ' απουσιάσει σε άσκηση για αρκετές μέρες, στη θέση του θα μείνει ο υποδιοικητής, αλλά μόνο σ' εμάς εμπιστεύεται το στρατόπεδο! Θα εναλλασσόμαστε ως αξιωματικοί υπηρεσίας μέχρις ότου επιστρέψει το τάγμα: και ότι είναι βέβαιος πως όλα θα πάνε καλά...

Βγήκαμε από το Γραφείο του διοικητή και, προχωρώντας, συζητούσαμε όσα διαμείφθηκαν προηγουμένως. Σ' ένα συμφωνήσαμε: ότι ύστερα από τέτοιους επαίνους και καλοπάταμα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί για να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες του! Έτσι-εκτός των άλλων- αναγκαστικά, μέρα παρά μέρα σχεδόν, καθένας από εμάς αναλάμβανε αξιωματικός υπηρεσίας, την οποία εκτελούσαμε υποδειγματικά. Την υπηρεσία την είχαμε συνηθίσει και δεν μας βάραινε, μόνο που έπρεπε να μένουμε κλεισμένοι στο στρατόπεδο. Βάσανο αποτελούσε η βραδινή έφοδος στα εξωτερικά φυλάκια, που ήταν αρκετά και σε μεγάλη απόσταση μεταξύ τους, μέσα στο δάσος. Η πρόσβαση στα φυλάκια εκείνα γινόταν μέσα από δασωμένα μονοπάτια και ρεματίες και μόλις έπεφτε το σκοτάδι, κυκλοφορούσαν αμέτρητα τσακάλια. Για ασφάλεια, ο αξιωματικός εφόδου τα επισκεπτόταν με τη συνοδεία της περιπόλου.

Η ιστορία με τα φυλάκια είχε κατανήσει ρουτίνα για εμάς και, με τον καιρό, αρχίσαμε να χαλαρώνουμε. Μια από εκείνες τις μέρες ο συνάδελφος του Οικονομικού είχε βάλει κάποιο μεζέ στη Λέσχη και μας κάλεσε να πιούμε ένα

ποτήρι! Ποτήρι στο ποτήρι όμως, μας πήραν τα μεσάνυχτα και τότε εγώ θυμήθηκα ότι έπρεπε να επιθεωρήσω τα φυλάκια! Η περίπολος βέβαια, πέρασε στην ώρα της από το Γραφείο του αξιού υπηρεσίας και αφού δεν με βρήκε εκεί, νομίζοντας ότι αναχώρησα μόνος για την έφοδο, έφυγε για την περιπόλια της.

Μαύρα φίδια με έζωσαν, αφού τώρα έπρεπε, μέσα στα άγρια μεσάνυχτα, να διανύσω μόνος όλα εκείνα τα μονοπάτια και τις ρεματίες. Ούτε μου πέρασε από το νου, ότι μπορούσα να παρακάμψω την έφοδο. Η έφοδος έπρεπε να γίνει, όπως κάθε βράδυ, όπως επέβαλλε ο κανονισμός. Κρατώντας στο ένα χέρι τη γκλίτσα και στα άλλα το γεμάτο περίστροφο, με σφιγμένη καρδιά διάνυσα την απόσταση μέχρι το κεντρικό φυλάκιο. Στο δρόμο έβλεπα δεξιά και αριστερά τα κόκκινα μάτια των τσακαλιών και άκουγα να σπάζουν κλαδιά στο πέρασμά τους: ως εκεί όμως!

Σε κάθε φυλάκιο υπήρχε ένα κουδουνάκι από κάλυκα πυροβόλου. Χτυπούσες το κουδουνάκι του πρώτου φυλακίου και απαντούσε με τον ίδιο τρόπο το δεύτερο φυλάκιο. Έτσι προχωρούσες ελεύθερα, χωρίς το φόβο να πυροβοληθείς από το σκοπό! Εκείνη την αυγουστιάτικη βραδιά είχε ένα φεγγαρόφωτο που σε μάγευε! Βελόνι να έπεφτε, μπορούσε να το βρεις. Ένα φως αλλιώτικο από το φως της μέρας, χρυσοκίτρινο, απαλό, που καθόταν επάνω στα φύλλα των δένδρων και τα χρύσωνε! Και ημέρωνε την άγρια φύση, που έμοιαζε να γλυκοκοιμάται, με σκέπτη τον έναστρο ουρανό.

Η σκοπιά του τελευταίου φυλακίου ήταν τοποθετημένη σ' ένα έσφωτο υψηλατάκι που το έλουζε το αυγουστιάτικο φεγγαρόφωτο. Χτύπησε και ξαναχτύπησε το κουδουνάκι, αλλά απόκριση καμιά. Το μόνο που ακουγόταν ήταν το τρι τρι του γρύλου μέσα στη γαλήνη της νύχτας. Αποφάσισα να προχωρήσω. Όταν έφτασα προσεχτικά αρκετά κοντά στη σκοπιά, άρχισα να χτυπώ τα πόδια στη γη, μήπως και ακούσω το "Άλτ, τις εί!". Τίποτε. Τέλος, βαδίζοντας πολύ προσεκτικά, άκουσα πρώτα το ρυθμικό ροχαλητό του σκοπού και έπειτα τον είδα! Είχε ακουμπήσει το όπλο του στη σκοπιά και κοιμόταν του καλού καιρού, μισοξαπλωμένος δίπλα της. Ασυναίσθητα, τον ζήλεψα! Μια τέτοια μαγεμένη βραδιά, ο ύπνος σ' εκείνο το διάσελο, κάτω απ' το ολόγιομ φεγγάρι, που χρύσωνε τον κοιμισμένο φαντάρο κι ολόκληρη την πανοπλία του, ήταν μια οπτασία! Η στιγμή όμως δεν επέτρεψε τέτοιους συναισθηματισμούς.

Πλησίασα ακροπατώντας με προσοχή, πήρα το όπλο του, για κάθε ενδεχόμενο, και τον ξύπνησα. Η πρώτη ενέργεια του ήταν να κάμει βουτιά προς την κατεύθυνση που είχε αφήσει το όπλο. Όταν συνειδητοποίησε την κατάστασή του, άρχισε τις συγνώμες και τα παρακάλια. Είπε ότι ήταν αγροτόπαιο από τα χωριά του Έβρου, παντρεμένος με δυο μικρά παιδιά, που έπρεπε να λυπηθώ τουλάχιστο εκείνα και να του συγχωρήσω το παράπτωμα...

Πραγματικά, το λυπηθήκα το παλικάρι, που φαινόταν καλό παιδί. Ισως να ήλθε μάρτυρας υπεράσπισής του και το ολόγιομ αυγουστιάτικο φεγγάρι, που αποτέλεσε κι εκείνο ένα ελαφρυντικό για το στρατιώτη! Με τέτοιο φεγγαρόφωτο, άλλωστε, πώς να μην βάλεις στην άκρη για μια φορά τους κανονισμούς; Το αντίθετο θα ήταν ύβριση στη φύση!

Εκείνος επέλεξε τον πιο ταυριαστό τρόπο να μου εκφράσει την ευγνωμοσύνη του: κάθε μεσημέρι, επιστρέφοντας στο δωμάτιό μου, εύρισκα ένα παγούρι δροσερό νερό, που το έφερνε από μια μακρινή πηγή!

Λ. Γ.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Λαϊκές παραδόσεις για τον κούκο Της Ρούλας Λύρου

Ο ερχομός του κούκου έχει συσχετιστεί με τον ερχομό της άνοιξης. Όπως μας αναφέρει ο Διονύσιος, είναι "ο πρώτος των λοιπών πτηνών ημίν το έαρ αγγέλλων" και κατά τη λαϊκή παράδοση σταματάει να λαεί με τις φωτιές στο γενέθλιο του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, στις 24 Ιουνίου.

Το λάλημά του, ανάλογα, αν ακουγόταν νωρίς στην εποχή ή αργά, χρησίμευε και για καιρικές προγνώσεις: "Αν λαλούσε πριν του Ευαγγελισμού, θα έκανε καλή χρονιά και θα ζέσταινε ο καιρός. Αν αργούσε να 'ρθει, δεν ξεκινούσαν να φύγουν, να πάρουν τα βουνά οι τσοπάνηδες" (Πύλος Μεσσηνίας).

Όμως, προσοχή, εκείνος που την άνοιξη θα πρωτακούσει νηστικός τη φωνή του κούκου, θα χάσει τη φωνή του. "Θα σε κομπάσει ο κούκος" λέγανε (Σ.Σ.: διάβαζε σχετικό άρθρο του Π.Κατσιούλα στα Ζ.Χ.) Γ' αυτό και στα χωριά, μόλις σηκώνονταν το πρωί, συνήθιζαν να τρώνε κάτι πριν ξεκινήσουν για τις εργασίες τους.

Σύμφωνα με μια λαϊκή παράδοση (Ευρυτανία) ο κούκος είχε ένα μικρό αδελφό που τον έχασε μια μέρα που έπαιζαν κρυφτούλι. Ο κούκος νομίζοντας πως ο αδελφός του κρύβεται ακόμα εξακολουθεί να τον φωνάζει: Κούκου-κούκου! Τη φωνή του αυτή χρησιμοποιούν στο κρυφτούλι τους τα πιτσιρίκια.

Στην προγραμματίτητα όμως το "κού-κού" στο κρυφτό πρέπει να προέρχεται από το γεγονός ότι είναι ένα πολύ μοναχικό πουλί, που πολλοί τον έχουν ακούσει να τραγουδά, αλλά λίγοι κατάφεραν να τον δουν στη φύση - είναι βιρτουόζος να παίζει κρυφτό.

Κατά τον Σεραφείμ Τσιτσά "...Η φωνή του θεωρείται σε μερικά μέρη προφητική. Όταν τον πρωτακούσουν τον ρωτούν: "Κούκο μου, κουκάκι μου πόσα τα χρονάκια μου;" Όσες φορές επιναλάβει το κού-κου όσο να σταματήσει, τόσα χρόνια θα ζήσει αυτός που τον ρωτάει! Αν όμως είναι κορίτσι ανύπαντρο, θα του πει σε πόσα χρόνια θα παντρευτεί. Άλλωστε και στην ελληνική μυθολογία ο Δίας πήρε τη μορφή κούκου για να κατακτήσει την Ήρα.

Για όλα αυτά η λαϊκή δοξα

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Το χρονογράφημά μας

"Ως άνθος μαραίνεται και ως όναρ παρέρχεται..."

Η Εκκλησία χρησιμοποιεί το στίχο στη νεκρώσιμη ακολουθία, ως αναστοχασμό της πορείας ζωής του εκλιπόντα, αλλά η αλήθεια των λόγων του απευθύνεται κυριολεκτικά στη νεότητα, και μ' αυτή θ' ασχοληθούμε στο παρόν χρονογράφημα.

Ηχεί ακόμα στ' αυτιά μας το τραγούδι του Απτίκ (1918): "Τα καημένα τα νιάτα, τι γρήγορα που περνούν /κι όταν είναι φευγάτα, πίσω ποτέ δε γυρνούν...". Σαν το τριαντάφυλλο της φωτογραφίας μας. Τη μια βδομάδα λαμπρόχρωμο, μοσχομωρώδατο σε περίοπτη θέση στο ανθοδοχείο του σαλονιού και την επόμενη συρρικνωμένο, σκουρόχρωμο, πεταγμένο στα σκουπίδια!

Όσο είμαστε νέοι τέτοιες σκέψεις δεν περνούν από το μυαλό μας: ζούμε με την ψευδαίσθηση ότι η νεότητα είναι αιώνια, την αφήνουμε να περνά ανέμελα και στις σοφές παρανεσεις των μεγαλύτερων, απαντούμε: "Έχουμε καιρό!".

Δεν είναι τυχαίο ότι από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας, όσοι έγραψαν παρανέσεις προς τους νέους, το έκαμαν σε μεγάλη ηλικία, θέλοντας ίσως να τους συμβουλεύσουν για ότι οι ίδιοι δεν είχαν την πρόνοια να πράξουν στη νεότητά τους! Από τη βαθιά αρχαιότητα το θέμα απασχόλησε τους σοφούς του κόσμου και απηγύθυναν τις συμβουλές τους, κυρίως με σύντομα και εύληπτα γνωμικά:

- "Χρόνου φείδου" (μη σπαταλάς το χρόνο σου), είπε ο σοφός Χίλων πριν από 25 αιώνες!

- "Αργός μη ίσθι, μηδ' αν πλουτείς" (Να εργάζεσαι, έστω κι αν είσαι πλούσιος). Πιτακός, την ίδια περίπου εποχή.

Και ερχόμαστε στους νεότερους.

- "Αγαπάς τη ζωή; Τότε μη σπαταλάς το χρόνο σου, γιατί απ' αυτόν είναι φτιαγμένη η ζωή". Βενιαμίν Φραγκλίνος

- "Οποιος χάνει μια μέρα, χάνει ζωή". Έμερσον

- "Ακόμα και τώρα που μιλάμε φεύγει ο ζηλιάρης χρόνος. Άδραξε τη μέρα σου και μην πιστεύεις στο αύριο". Οράτιος

- "Είναι φοβερή η ταχύτητα με την οποία φεύγει ο χρόνος". Σενέκας

Όταν μας παίρνουν τα χρόνια, τότε που καθένας μας κάνει τον απολογισμό της ζωής

του, ποια δηλαδή από τα όνειρά μας μπορέσαμε να πραγματοποιήσουμε και ποια όχι, τότε αναζητούμε και τους λόγους που μας εμπόδισαν να ολοκληρώσουμε το όνειρο της ζωής. Σίγουρα, οι λόγοι είναι περισσότεροι από ένας. Τους απαριθμούμε έναν προς έναν, αλλά στεκόμαστε στον πιο σημαντικό στο χαράρι στον οποίο θα ήταν ο της νιότης μας.

Γιατί, άραγε, ο χρόνος της νιότης είναι πιο σημαντικός από τα χρόνια που ακολουθούν;

Ορισμένα πράγματα στη ζωή πρέπει να γίνονται στον καιρό τους. "Καιρός παντί πράγματι" έλεγαν οι αρχαίοι, "κάθε πράγμα στον καιρό του" λέμε κι εμείς. Αυτός είναι κανόνας απαραίτητος. Ο νέος έχει ορισμένα πλεονεκτήματα έναντι του ηλικιακά ώριμου ανθρώπου: οι σωματικές του δυνάμεις, ακμαίες ακόμα και ανέγγιχτες από τη φθορά που επιφέρει ο χρόνος και ο αγώνας της βιοπάλης, είναι απεριόριστες και επιζητούν τρόπους για να εκτονωθούν. Η μνήμη του συγκρατεί τα πάντα αλλά και οι άλλες πνευματικές λειτουργίες του αποδίδουν στο μέγιστο της δυνατότητάς τους. Ας πάρουμε για παράδειγμα τις ξένες γλώσσες, που σήμερα είναι όσο ποτέ άλλοτε απαραίτητες για τη σταδιοδρομία του νέου ανθρώπου. Η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας για τον νέο δεν αποτελεί πρόβλημα, αφού η μνήμη του με ευκολία δέχεται και συγκρατεί πληθώρα λέξεων, κάτι που καθίσταται ανέφικτο για τον ενήλικο, με την εξασθενημένη μνήμη. Το ίδιο συμβαίνει με όποια σπουδή αλλά και με τα πρακτικά επαγγέλματα.

Έχει όμως ο νέος και τα αδύναμα σημεία του, και από αυτά εκείνο που παίζει καθοριστικό ρόλο για τη μετέπειτα ζωή του, είναι η κρίση. Θα ήταν, βέβαια, ευχής έργο, συγχρόνως με τις άλλες πνευματικές λειτουργίες να αναπτυσσόταν και η κρίση του, ώστε να αποφεύγει τις λανθασμένες επιλογές. Αυτό όμως σπάνια συμβαίνει, διότι η κριτική ικανότητα αναπτύσσεται με το χρόνο και είναι ανάλογη με τον πλούτο των γνώσεων και των δεξιοτήτων που έχει ήδη αποκτήσει. Ως τότε όμως θα έχει πετάξει το "γλυκό πουλί της νιότης" και θα είναι πλέον αργά.

Η λύση που προτείνουν όλοι οι σοφοί του κόσμου είναι: ο νέος, για να προλάβει το τρένο της ζωής, μέχρις ότου αναπτύξει δική του κρίση, να εμπιστεύεται την κρίση των μεγαλυτέρων του: των γονιών του, των δασκάλων του και όποιων άλλων διακρίνονται για την ευθυκρισία τους.-

Διογένης ο κυνικός

Τα πανηγύρια του καλοκαιριού

Λιγοστοί φέτος οι προσκυνητές στα πανηγύρια του χωριού μας και αυτό οφείλεται από τη μια στην πανδημία του κορονοϊού εξαιτίας της οποίας ο κόσμος αποφεύγει τους συνωστισμούς και από την άλλη οι κατεστραμμένοι δρόμοι από την περσινή λαίλαπα του "Ιανού".

Ας ελπίσουμε ότι του χρόνου θα έχουμε ελευθερωθεί από την πανδημία και θα μπορέσουμε ν' ανάψουμε διπλό κεράκι στους Αγίους μας.

Και ίσως οι αρμόδιοι μπαλώσουν και κάποιο δρόμο!

Λίγοι οι προσκυνητές στην Αγία Παρασκευή

Πολύ περισσότεροι στη Μεταμόρφωση Ιατάμου

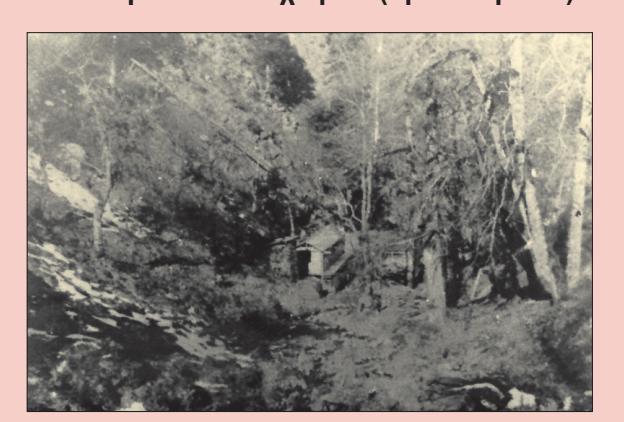
Αναμνησικές Φωτογραφίες

Από τα εγκαίνια της Ζωοδόχου Πηγής

Από τη θυσία του χοίρου (Χριστούγεννα)

Οι άνθρωποι του χωριού μας

Το ιστορικό πριόνι